

1474
1475
III-ik évfolyam.

M. H. MŰZEMEK KÖNYVTÁRA
Hírlap- és Könyvtár
Művelődési Napló

Budapest, 1904. január 1.

1. szám.

HÁZTULAJDONOS

A „BUDAPEST-SZÉKESFŐVÁROSI HÁZTULAJDONOSOK TESTÜLETÉ”-NEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. ker., József-körút 37—39. szám.

A testület hivatalos helyisége:
VIII., Főherceg Sándor-utca 16. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 20 korona.

Fél évre 10 korona.

mely egyuttal testületi tagságra jogosít.

Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések megegyezés szerint.

Apróhirdetések díja:

Minden szó 3 fillér, vastagabban 4 fillér.

Kéziratok nem adóznak vissza.

M. H. MŰZEMEK KÖNYVTÁRA
Hírlap- és Könyvtár
Művelődési Napló

1904

Előfizetési felhívás.

A „Háztulajdonos” c. lap azon célnak szolgál, hogy a háztulajdonosok érdekeit a hatóságokkal és a nagyközönséggel, — illetve a magánemberekkel szemben is minden irányban megvédje.

Annyi sérelmet szenved a háztulajdonos és a legtöbb esetben semmit sem tesz a sérelem orvoslására, hanem károsodik anyagilag és erkölcsileg anélkül, hogy erre okot szolgáltatott vagy jogos alap volna, — hogy legfőbb ideje, miszerint ezen tűrhetetlen állapotnak valahára vége szakadjon.

E sérelmeknek oka első sorban, hogy a háztulajdonosok eddig nem csatlakoztak oly számban a „Budapesti Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületé”-hez, amint ezt a háztulajdonosok jól felfogott érdeke megkíváná. Egy hatalmas testületnek megvan és meg lesz az erkölcsi tekintélye és súlya, hogy — ha kell — a háztulajdonosok érdekei végett az illetékes tényezőkkel szemben kellő nyomatékkel fellépjen és azokkal szembe szálljon és nem fogja apathikus türelemmel nézni, hogy tagjai, — akik az adózó polgárok azon osztályához tartoznak, mely a különböző adók súlyát legerősebben érzi, az adótárgy eltitkolásának helye nem is lehet és valahány fővárosi adónem csak létezik, annak mindnek a háztulajdonos adókönyvében van nyoma — még a törvény által nyújtott jogok élvezetében is zavartassanak és a kincstárnak és fővárosnak újabb és újabb adói és egyéb közterhei a háztulajdonosok nyakába zúduljanak. A már meglevő törvényes állapottal szembe nem szállhatunk ugyan, de minden újabb mozgalom vagy törvényelőkészítésnél azon leszünk, hogy a háztulajdonosok is meghallgattassanak, illetve a testület véleményezés végett felhivassék. Ha pedig ez nem történnék, úgy deputációkkal és memorandumokkal fogjuk az illetékes körök figyelmét felhívni.

Követelni fogjuk a kisajátítási eljárás igazságos és pártatlan végrehajtását és a városrendezésnek oly irányban való keresztülvitelét, hogy annak költségei ne a háztulajdonosokra háríttassanak át.

Követelni fogjuk, hogy oly lakbérszabályzat léptettessék életbe, mely ne mindig a lakót és csak a lakót, hanem a bérbeadót is jogokkal felruházza és ennél fogva minden erőnkkel meg fogjuk akadályozni, hogy a fővárosi szabályzat-készítő gyárból kikerült legujabb szörnyszülött, a főv. lakbérszabályzat javaslata, a jelen alakban érvénybe lépjen. E kérdéssel egyébként lapunk még bővebben fog foglalkozni és ha kell, nagyobb arányú mozgalmat fogunk indítani.

cél.

Szembe fogunk szállani azon áramlattal, hogy a háztulajdonost mindig a lakó kizsárolójának és a gondtalan nagytőkésnek tekintsék.

A „Háztulajdonos“ c. szaklap feladatául tűzte ki, hogy a fenti sérelmeken segítsen, a háztulajdonosokat útbaigazítsa, jogaikról felvilágosítsa és azoknak, ha kell, a hatóság előtt is érvényt szerezzen.

Szükséges azonban, hogy a háztulajdonosok az esetről-esetre előforduló sérelmeket — különösen adó- és városi ügyekben — tudomásunkra hozzák, még pedig amennyiben valamely eljárás felől kételyei volnának, erre nézve tőlünk felvilágosítást kérjenek és végül, ha a háztulajdonosok érdekében valamely mozgalmat üdvösnek tartanak, abba bennünket is bevonjanak.

E célból felhívjuk a t. háztulajdonosokat, sziveskedjenek bizalommal hozzánk fordulni, mert ha fent előadott esetekből kifolyólag bennünket közleményeikkel vagy cikkeikkel támogatnak, teljes képe fog feltárulni a háztulajdonosok sérelmeinek és érdekeinek, s ha ez megtörtént, úgy meg is lesz a mód arra, hogy az illetékes tényezők és hatóságok erről tudomást vegyenek és az orvoslás nem fog elmaradni.

Más nagyobb külföldi városokban a háztulajdonosok hatalmas testületekké tömörültek, így pld. Berlinben a testületi tagok száma 22.000, van saját palotájuk, minden kerületben pedig egy-egy expositurájuk, és természetes, hogy ily összetartás és szervezés mellett a testület a közélet fontos tényezőjévé nőtte ki magát és mozgalmainak mindig meg van a kellő sikere, mert amin az egyes ember hiába fáradozik, annak egy erős testület könnyen és biztosan szerez érvényt.

A mi lapunk a Budapesti Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületének hivatalos lapja és annak minden tagja már a 20 K. tagsági díj fejében ingyen kapja a lapot is. A lap külön előfizetési ára egy évre 20 korona, ezzel azonban a tagsági jogosultság is jár.

Minden testületi tag vagy a lap előfizetője a **testület titkári hivatalában** (VIII., Sándor-utca 16.) adó- és egyéb a háztulajdonosokat érdeklő ügyekben **díjtalanul** és szakszerű utbaigazítást kap és minél gyakrabban fogják a tagok és előfizetők e végett a titkári hivatalt igénybe venni, annál több hasznát is fogják látni, mert a titkársági teendők **külön szakember** kezében vannak, aki adó, közigazgatási és az ügynevezett fővárosi ügyekkel már 15 év óta állandóan foglalkozik és kipróbált szaktudományánál fogva hivatva leszen kitűnő szolgálatokat végezni.

Kérjük t. tagtársaink és előfizetőink szíves támogatását és érdeklődését és kérjük különösen, hogy háztulajdonos ismerőseiket kitűzött fontos céljaink ismertetése mellett a testületünkbe való belépésre reábirni sziveskedjenek. Minden tag új erőt jelent és minél nagyobb az erőnk, annál biztosabb a küzdelmünk sikeres eredménye is, amelyhez a fentiek szerint a háztulajdonosok legvitalisabb érdekei fűződnek.

Lapunk munkatársainak névsora a következő: *Dr. Hainiss Géza* egyetemi m. tanár, *Dr. Havass Rezső* kir. tanácsos, fővárosi bizotts. tag, *Dr. Gonda Dezső* ügyvéd, főv. biz. tag, *Simonovics Béla* főv. biz. tag, a testület ügyvezető igazgatója, *Dr. Fleischmann Sándor* lapszerkesztő és ügyvéd, *Királyhalmi Körösi Albert* műépítész, *Akantisz Viktor* író, *Radnay József* mérnök, *Dr. Földes Árpád* ügyvéd, főv. biz. tag, *Dr. Krausz Adolf* ügyvéd, a testület ügyésze, *Gergelyi Kálmán* háztulajdonos, *Barcza Lajos* háztulajdonos és nagyiparos, *Dr. Dénes István* pénzügyi titkár, *Dr. Bródy Samu* ügyvéd, főv. biz. tag, *dr. Hasznos József* ügyvéd (Szolnokon), *dr. Kiss József* kir. közjegyző, főv. biz. tag, *dr. Haberfeld Marcell* ügyvéd, *Takács János* főv. számtiszt, *Gara Arthur* banktitkár és *dr. Reichfeld Izor* a lap szerkesztő-tulajdonosa.

TARTALOM: A háztulajdonosok és a vízdíjszabályzat. Irta *Simonovics Béla*. — A legújabb dunai híd kérdéséhez. Irta *Dr. Gonda Dezső*. — Az új fővárosi lakbérszabályzat tervezete. Fővárosi ügyek. — Különfélék. — Pénzintézetek és vállalatok. — Nyílt-tér. — Ajánlközások. — Kiadó lakások. — Hirdetések.

A háztulajdonosok és a vízdíjszabályzat.

1903. december 28.

A garmadára alkotott számtalan fővárosi szabályrendelet között alig van egy is, mely a főváros lakosságát, főleg a háztulajdonosokat közelebbről érintené, mint a vízszolgáltatási szabályrendelet és az ezt kiegészítő vízdíjszabályzat.

A mily szives készséggel elismerem, hogy vizünk úgy mennyiségileg, mint minőségileg is immár olyan, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíteni képes s Európa igen kevés fővárosa dicsekedhetik hasonló vízszolgáltatással, úgy másrészt való tényként megállapítható az is, hogy alig van intézményünk, mely főleg a háztulajdonosok zsebeit közelebbről s igen sok esetben nagyon is igazságtalanul érintené, mint ép a vízszolgáltatás körüli eljárás.

Igaz, hogy az intézmény új s most éli próbaéveit, de igaz az is, hogy a szabályrendeleteknek mint szerkesztésében s főleg alkalmaztatásában már is oly lényeges hiányok és igazságtalanságok állapítottak meg, melyeket a legsürgősebben megváltoztatni, itt-ott gyökeresen átalakítani vagy teljesen kihagyni kell.

Nem is említve a kis ipar tönkretételével határos azon intézkedést, hogy az ipari célokra fölhasznált víz — az ivásra használt vízzel egy árban adatik, — különösen a kis- és nagyipari fogyasztás megállapítása körüli elmagyarázások — a területi fölmérések körüli igazságtalanságok, a vízdíj rendszeres előírásának hiánya, tetézzve az eljáró közegeknek a közönség jogos panaszaival szemben tanusított elutasító és merev álláspontjával, — csaknem türehetetlen állapotokat teremtettek már eddig is s ha gyökeresen orvosolva nem lesznek, fogják a legalaposabban diskreditálni és tarthatatlanná tenni ezen intézményt.

Halomszámra gyűlnek máris a panaszos felbuzerálások az előjáróságoknál s minthogy a tanács, hova ezen panaszok másodfokú elbírálásra kerülnek, rendszeresen megváltoztatja az előjáróságoknak a helyszínén szerzett információkra alapított humánus elsőfokú határozatait, s száz eset közül kilencvenben a vízművek igazgatóságának meg-

állapításait hagyja jóvá, a közigazgatási bíróságnak gyűlik meg a baja a sok felebbezéssel.

De hiába a közigazgatási bíróságnak jogerős határozata, mert nem egy esetben történt már meg, hogy pl. ha az illető háztulajdonos egyik házának területfölmérési ügyben felebbezésére hozott közigazgatási bírósági határozatot produkált az eljáró közegek teljesen analog esetben másik házára vonatkozólag, ez annak kijelentése mellett, hogy ezen határozat az abban megnevezett házra s nem erre vonatkozik, újra foganatosította az igazságtalan területi fölmérést s ennek folytán a vízdíjmegállapítást.

Ezen adatok ellenében a vízművek igazgatóságának közegei rendszeresen azzal hozakodnak elő, hogy az igazságtalanságok nem oly nagyok, mint ez kürtölve van, mert hisz a fogyasztók alig 10 százaléka él fölebbezéssel. Arról persze vagy megfeledkeznek vagy bölcsen hallgatnak az illető közegek, hogy a nagyközönség túlnyomó része vagy nem ismeri most még a jogorvoslatok módjait, vagy nem törődik saját jól fölfogott érdekével, vagy ami legvalószínűbb, lerázni kívánja a legfőbb fórumok hozandó jogerős határozatait azon reményben, hogy ez az eljáró közegek működésének végrehalására új irányt fog szabni.

Időszerű dolog ezen kérdésekkel most foglalkozni, mert alig pár nap választ el bennünket a főváros törvényhatóságának azon közgyűlésétől, melyen ismét napirendre kerülnek ezen szabályrendeletek. Ugyanis a székesfőváros vízszolgáltatásáról alkotott és a törvényhatósági bizottságnak 1901. évi június hó 12-én tartott közgyűlésében 723. szám alatt hozott határozatával elfogadott, a m. kir. belügyminiszteriumnak ugyanazon évben 76842. sz. alatt kelt leiratával felsőbb jóváhagyást nyert 47. §-ában foglalt rendelkezés szerint, a szabályrendelet és vízdíjszabály érvényességének ideje életbe léptetésének napjától számított két évre terjed, mely két év eltelté után a szabályrendelet és vízdíjszabály zárszamadásszerű eredményeiről a tanács a közgyűlésnek jelentést tenni köteles.

Tekintettel arra, hogy ezen szabályrendeletek 1902. évi február hó 1-én léptek érvénybe, azoknak érvénye 1904. év január hó 31-ével megszűnik.

A fentiekre való tekintetből a tanácsi II. ügyosztály, melynek hatáskörébe ezen ügy tartozik, a tanácshoz intézett előterjesztésében, az előbb előadottak előrebocsátása után a következőket mondja:

„Mivel azonban a szabályrendelet életbeléptének időpontjától eltelt másfél évet alig meghaladó időnek tapasztalati adatai a szabályrendelet és vízdíjszabály revíziójára elégséges támpontot nem nyújtanak, másfelől pedig a szabályrendelet és vízdíjszabály zárszamadásszerű eredményei csak az eltelt két év után fognak rendelkezésre állani, már pedig ezen adatok ismerete nélkül a szabály-

rendelet, de különösen a vízdíjszabály újabb megállapítására előterjesztést nem tehet, ennél fogva elkerülhetlenül szükségessé válik, hogy úgy a szabályrendeletnek, mint vízdíjszabálynak érvénye 1904. évi február 1-től számított egy évre vagyis 1905. évi január hó 31-éig terjedő időre változatlanul fenntartassék, illetve meghosszabbíttassék.

Szükségesnek tartja az ügyosztály a szabályrendelet és vízdíjszabály érvényének egy évre való meghosszabbítását még azért is, hogy az újabb megállapításra vonatkozó javaslatnak a megtételére legalább is két évre terjedő időnek tapasztalati adatai álljanak rendelkezésre és hogy a javaslatnak minden irányban szükséges előkészítésére és szakbizottmányokban leendő tárgyalására is elegendő idő maradjon.

A tanács az ügyosztály ezen előterjesztését a magáévá tévén, oly javaslattal járul a közgyűlés elé, hogy az egy évi meghosszabbítás megadassék s ezen rendelkező határozat a m. kir. belügyminiszteriumhoz fölterjesztessék.

Egyben javasolja a közgyűlésnek, hogy a tanács ez alkalommal arra is utasíttassék, hogy a szabályrendeletnek, valamint a vízdíjszabálynak újabb megállapítására vonatkozó javaslatát minden irányban kellőleg előkészítve, a szabályrendelet életbe léptétől eltelt két év zárszámadásszerű eredményeivel együtt legkésőbb 1904. év november havában tárgyalás végett a t. közgyűlés elé terjessze.

A magam részéről a tanács azon kijelentésében, hogy szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy a szabályrendelet újabb megállapíttassék, még pedig minden irányban előkészítve, a fentebb előadott sérelmek indirekt megerősítését látom. Tényleg a most meghosszabbítás alá kerülő vízszolgáltatási szabályrendelet és vízdíjszabályzat, főleg a háztulajdonosok szempontjából nemesak kellőleg előkészítve nem volt, de sok tekintetben oly felületesen, — itt-ott károsan, — hogy szinte csodálatos, hogy egy testület, mint a törvényhatósági közgyűlés, melyben annyi háztulajdonos foglal helyet, miként fogadhatta azt el.

Ép ezen félszégére való tekintetből a szabályrendeleteknek, — jölehet a tanács és a II. ügyosztály előterjesztésében foglalt indokolás sok tekintetben alapos és méltánylást érdemel, — azt hiszem, fél évi határidő is teljesen elegendő volna a tervbe vett változtatások eszközlésére és a zárszámadásszerű eredmények megállapítására olyképp, hogy csakis 1904. évi július 31-éig változatlanul fenn tartassék a jelenlegi állapot s 1904. évi május havában tárgyalás végett a közgyűlés elé terjesztessék az új javaslat.

Amennyiben erre vonatkozólag illetékesebb részről kezdeményezés nem történik, úgy a magam részéről fogok ez irányban a törvényhatóság közgyűlésén indítványt előterjeszteni.

Simonovics Béla.

A legújabb dunai híd kérdéséhez.

írta: *Gonda Dezső dr.*

Ismeretes, hogy az óbudai, valamint a terézvárosi és lipótvárosi polgárság nagyobb arányú mozgalmat indított egy újabb dunai híd megépítése érdekében és hogy egyesült küldöttségük a kormányzat illetékes tényezőinél eljárván, emlékiratot nyújtott át, amely sürgeti, hogy Óbuda és az újpesti rakópart között egy új híd építtessék.

Mi csak örömmel üdvözölhetünk minden fejlődést a székesfőváros jobb- és balpartja között való forgalom tökéletesítésében.

Ámde nem hallgathatjuk el azt sem, hogy épen ennek a forgalmi kapcsolatnak természetszerű és programszerű sorrendjében nem a kontemplált híd képezi a legelsőrendű szükségletet.

És ha helyeselnünk kell is a fentemlített három érdekelt kerületnek iniciatíváját és közérdekű törekvését, viszont csodálkozásunknak kell kifejezést adnunk azon, hogy a Boráros-tér-lágymányosi híd megalkotásának érdekében az I., IX. és VIII. kerületek polgársága még a kezdeményező lépéseket sem tette, nemhogy azt a nagyszabású mozgalmat ébresztette volna, amelyet ennek a hídnak kérdése a maga rendkívüli jelentőségében méltán megérdemel.

Pedig ez a kérdés nem is mai keletű. Felszínre került több ízben és már nagyon is konkrét alakban, pl. a vámháztéri Ferenc József-híd megteremtésének előanácskozásaiban. A Boráros-téri hídtervezetnek köztforgalmi, közszabályozási stb. szempontból való szükséges és nagy horderejű voltát úgy a szakférfiak, mint a közvélemény megnyilatkozásai erősen hangsúlyozták és csak egy körülmény döntötte el a vitát a vámháztéri Ferenc József-híd elsőbbségének javára. Ez a döntő ok pedig az volt, hogy miután sok év folyamára előreláthatólag csak egy dunai híd építése látszott megvalósíthatónak, ennél fogva a Lánchíd és a Boráros-tér közötti területnek úgyszólván középvonalában építendő meg a létesítendő híd. Ha azonban már akkor szó lett volna arról, hogy két hiddal kapcsolassék össze a közel jövőben a székesfővárosnak erre eső dunapartja, — amint hogy később az Eskütéri-híd által ez megtörtént — akkor kétséget sem szenvedhet, hogy nem a Vámház-térről, hanem a Boráros-térről történt volna meg a híd-fektetés.

Céltalan a mult tévedéseim siránkozni; hanem a tapasztalat alapján annyit ma mégis megállapíthatunk, hogy már akkoriban is szerencsésebb megoldás lett volna a Boráros-téri híd, semmint a vámháztéri, az ezzel kapcsolatosan keresztül vitt szabályozásokra és történt építkezésekre (milyen pl. a központi vásárcsarnok) való figyelemmel is.

De a mult hibáinak felidézése legyen legalább arra jó, hogy a már egyszer elkövetett hibát meg ne ismételjük, habár másféle mulasztás által.

Azért figyelmeztetünk most arra, hogy ha van az országnak pénze egy újabb hidnak megépítésére, ez a hid most mindenekelőtt nem lehet más, mint a Boráros-téri. Egy tekintet Budapestnek részben már megvalósult, részben pedig megvalósítandó szabályozási tervrajzára e meggyőződésre kelt hogy térítsen mindenkit. *Pest felől* a hatalmas munkával, évtizedek fejlődésével és millárdokra rúgó befektetésekkel már megteremtett nagy körút, a székesfőváros ipari, kereskedelmi és magánforgalmának ez a legfőbb ütőere, egyenesen neki vág a Boráros-térnek. Ott azonban erőszakosan és természetellenesen ütközik az elevátor és a dunaparti teher-pályaudvar falának, még csak ki sem juthatva a Duna partjáig. De ha kijuthatna is, a nagy folyam hullámzó torlasza útját szakítaná. *Budáról* viszont a külső körútnak ezidő szerint még csak ideális vonalai szaladnak a Lágymányoson keresztül a Boráros-tér irányába, megszakadva azonban ugyanazon hömpölygő folyamgát előtt.

Valósággal fejlődési parancs, szabályozási világos törvény tehát, hogy ebbe a vonalba kell beleiktatni a legelső alkalommal, mielőtt arra pénz és erő van, az új dunai hidat.

És nagyon jól tudjuk, hogy az ily természetes közlekedési, szabályozási, fejlődési törvények megsértése beláthatatlan és módfelett hátrányos következményeket von maga után. Magából a körútnak kiépítéséből vont fentebbi argumentum elég meggyőző és döntő jelentőségű. Meg vagyunk győződve, hogy a Boráros téri hid kiszámíthatatlan hatással volna nevezetesen a József- és Ferencz-körútnak ma úgyszólván halott részeire. Megmérhetetlen értékemelkedést biztosítana az ez út mentén megtelepedett kereskedelmi és ipari érdekeltségnek. De hatással volna a Körútnak még távolabb fekvő vidékeire is. Mert habozás nélkül merjük állítani, hogy az egész Nagy-körút valódi életerejét csakis akkor fogja elnyerni, amikor a Budával való Boráros-téri összeköttetés megvalósul. Mert egy csonka körút semmiképen sem felel meg a forgalom kívánalmainak és egy nagy város szervezetében épen csak úgy vegetál, mint valami tökélen, csonka szerv egy organikus testben.

Ha az okoskodásnak eme megdönthetetlen okaihoz még hozzávesszük azt, hogy a budai résznek épen az a területe, amelynek kapuját van hivatva megnyitni a Boráros-téri hid: a Lágymányos épen ez időszerint és a legközelebbi jövőben is Budapestnek legnagyobb fejlődésre hivatott, szinte vajudási lázban reszkető vidéke; ha meggondoljuk, hogy a Boráros-téri hid a már előmunkálatokban levő téli kikötőnek nélkülözhetetlen közlekedési kiegészítője, — akkor bizvást kimondhatjuk, hogy Budapestnek fejlődésében legelső rendű szükséglet a Boráros-téri hid.

Ennek megalkotását bármi más és bármily, egyébként jogosult tervnek érdekében, csak elodázni is, végzetes hiba volna.

Am tessék megvalósítani az óbudai kapcsolatot is, szívből fogunk örvendeni.

De a Boráros-téri hid terve parancsolóan lép az előtérbe a jövő tervei között.

Az új fővárosi lakbérszabályzat.

Alább közöljük egész terjedelmében az új fővárosi lakbérszabályzati javaslatot. Felhívjuk rá a háztulajdonosok figyelmét, kérvén, hogy a sérelmes szakaszokhoz hozzászólani sziveskedjenek.

Az idő rövidsége nem engedte, hogy a javaslatot már a jelen számban alapos bírálat tárgyává tegyük, de ez a következő alkalommal meg fog történni, sőt a terület választmányi ülést fog egybehívni, hogy ezen képtelen és felette sérelmes javaslattal szemben állást foglaljon.

Szabályrendelet

*a lakások, üzleti és egyéb helyiségek bérletére nézve
Budapest székesfőváros területén.*

1. §. Budapest székesfőváros területén a lakások, üzleti és egyéb helyiségek, valamint a telkek bérletére nézve, — kivéve azon telkeket, melyek mezőgazdasági vagy kertészeti célra haszonbérletnek; — ezen szabályrendelet határozatai érvényesek. Amennyiben ezen szabályrendelet kivételt nem tesz, a felek ezen szabályrendelettel eltérőleg is szerződhetnek.

2. §. A bérleti szerződés szóval is megköthető.

Írás csak a következő kikötések érvényességéhez szükséges:

a) az egy évnél hosszabb bérleti idő kikötéséhez,

b) ha a felek a bérlet kezdetét vagy tartalmát valamely feltételtől teszik függővé,

c) ha a felek a felmondást kizárni vagy ezen szabályrendelettel eltérően szabályozni kívánják,

d) ha a bérösszegegen felül járulékok fizetése is kikötetik. (6. §.)

Az a kikötés, hogy bérbeadót rendkívüli felmondási jog illesse, ha a bérlő az írásos bérleti szerződésben nem foglalt házi rendszabályokat megszegi, érvénytelen.

3. §. A bérleti szerződés foglaló nélkül is érvényes, de ha foglaló adása kikötött, a bérlet csak a foglaló megfizetésével válik érvényessé.

A foglaló összege szabad egyezkedés tárgya.

A foglaló csak a szerződés megkötésének jeléül, de nem bánatpénzül szogál, tehát sem a bérlő azzal, hogy az adott foglalót odaveszni hagyja, sem a bérbeadó azzal, hogy a kapott foglalót egyszeresen vagy többszörösön visszatéríti, a bérlettől el nem állhat.

4. §. A bérleti év negyedévi február, május, augusztus és november hó 1-én kezdődnek.

A nyári lakások bérlete május 1-től október hó végéig tart, a kizárólag ingók berakása céljából bérelt telkek és helyiségek (raktárak) bérlete pedig a bérlet kezdetének napjától három hónapra szól.

5. §. A bér mindig előre fizetendő és pedig évi bérösszegű bérletekért — amelyek alatt bérévnyegyedi fizetés mellett határozatlan időre szóló bérletek értendők — a bérévnyegyednek, havi és heti bérletekért pedig a bérleti hónap illetőleg bérleti hétnek első köznapján (25. §.) d. u. 6 óráig.

Nyári lakásokért az egész évadra járó bér május hó első köznapján, későbbi időponttól bérelt nyári lakásokért pedig a bérlet kezdetének első köznapján d. u. 6 óráig fizetendő.

Három havi telek- és raktárberletekért a bér a három havi bérleti időszakok első köznapján d. u. 6 óráig fizetendő.

Ha azonban a bérlő a bérletet előbb veszi használatba, az első bér már a használatba vétel előtt megfizetendő.

6. §. Az az összeg, melyben a felek megállapodtak, — ellenkező írásos kikötés hiányában, a teljes bérösszeget jelenti és magában foglalja a házbér-krajcárokat, (vízvezeték, lift, üvegbiztosítás stb., stb.)

Ha külön vízmérőórát alkalmaz a bérlő, mely után a vízdíjat a vízszabályzat szerint ő tartozik fizetni, — ezen díj nem képezi a bér járulékát és ehhez külön írásbeli kikötés sem szükséges.

A házmester illetményeiről a 36. §. intézkedik.

7. §. A bér a bérbeadónak vagy meghatalmazottjának Budapesten fizetendő.

Ha több a bérbeadó és közös meghatalmazottat a bér felvételére ki nem jelöltek, a bérlő bármelyiküknél érvényesen fizethet.

A házkezelő (házgondnok) a bér felvételére és nyugtázására külön felhatalmazás nélkül is jogosult.

Ha a házmester kész nyugtát hoz, az összeg felvételére jogosult.

Ha a bérbeadó nem gondoskodik arról, hogy a bérlő a bérlet az esedékesség napján a bérlet területén fizethesse, a bérlő a postaköltségek levonása mellett postán elküldheti a bérletet. Ez esetben a bérlő nem késik, ha a lejáratot követő napon postára adja a bérletet.

8. §. A bérleti viszonyból eredő jogok és kötelezettségek úgy a bérbeadókra, valamint a bérlőtársakra nézve is egyetemlegesek.

Közös háztartásban élő hitvestársak a közös lakásra nézve egyetemleges bérlőtársak.

9. §. Az első bérösszeg megfizetése előtt a bérbeadó nem köteles a bérlet használatba vételét megengedni, de e mellett bérkövetelését lejárat után szabadon érvényesítheti.

Ha a bérlő a bérletet használatba nem vette és heti bérletnél a lejárat után egy nap alatt, más bérletknél pedig a lejárat után 3 nap alatt sem fizetné meg az első bérösszeget, ez esetben a bérbeadó a foglaló megtartásával elállhat a bérlettől vagy pedig a bérleti helyiségeket a bérlő rovására másnak bérbe adhatja.

Ez utóbbi esetben a bérlő a bérkülönbözetet a rendes felmondási időre, határozott idejű bérletknél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál az egész évadra — a foglaló betudásával — a bérbeadónak megfizetni köteles.

Ha a bérbeadó a bérletet a bérlőnek átadta, mielőtt ez az első bérösszeget megfizette, akkor már csak a 28. §. szerint járhat el.

Ha a bérlő heti bérletnél a lejárat után egy nap alatt és más bérletknél a lejárat után három nap alatt vagy legkésőbb mielőtt a bérbeadó a bérlettől elállt vagy a helyiségeket másnak bérbeadta, a bérlet megfizeti vagy azzal a bérbeadót megkínálja, de ez utóbbi a bérletet a 34. §-ban megszabott költözködési időben át nem adja, ezen esetekben a bérlő vagy a bérlet helyiségek átadását követelheti vagy a bérlettől elállhat.

Ez utóbbi esetben a bérlő a bér fejében fizetett összeg egészbeni visszatérítését, valamint a rendes felmondási időre, határozott idejű bérletknél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál az egész évadra másutt fizetett bérletnek megtérítését igényelheti.

Hogy ezen szakasz eseteiben, valamint általában mindazon más esetekben, midőn a másik fél kötelezettségének eleget nem tesz, — van-e helye az ezen szabályrendeletben meghatározott jogkövetkezményeken felül még egyéb kártérítésnek is, arra nézve az eset körülményei és az általános jogszabályok irányadók.

10. §. Külön kikötés esetében a bérleti helyiségeket és azok felszereléseit oly állapotban és karban kell a bérlőnek átadni, mely a kikötésnek megfelel, különben a bérlő szabad választása szerint vagy minden előzetes felhívás nélkül a bérbeadó rovására maga fogatosíthatja az illető munkákat, vagy a bérlet kezdetétől számított 15 nap alatt rögtöni hatályú felmondással élhet.

Megilletik e jogok a bérlőt az esetben is, ha a lakás előzetes kikötés ellenére poloskás, de csak ha e miatt a bérlet kezdetétől számított 8 nap alatt felszólalt. Ez esetben a bérlet kezdetétől számított 15 napon belül a lakásban talált poloskák miatt a bérlővel szemben a bérbeadó felelős, kivéve, ha bebizonyítja, hogy azokat a bérlő maga okozta.

11. §. Kikötés nélkül is követelheti a bérlő, hogy a bérbeadó a bérleti helyiségeket bérleti rendeltetésüknek megfelelő és használható állapotban adja át és a bérlet tartama alatt is ilyen állapotban tartsa fenn.

Nevezetesen követelheti a bérlő:

a) hogy a bérleti helyiségek szerkezeti és építési állapota, valamint felszerelése a használhatóság szempontjából kifogástalanok legyenek, de azok kopott, használt minősége miatt csak akkor tehet kifogást, ha megújításukat kikötötte vagy ha a kibérlés után a bérlet kezdetéig következett be jelentékeny mértékű kopás,

b) hogy a lakás állapota a közegészségi követelményeknek megfelelően,

c) hogy a lakás tisztán adassék át és abban egerek, patkányok vagy férgek (poloska, sváb, csótány) ne legyenek.

12. §. A bérlet kezdetekor vagy tartama alatt előforduló olyan hibát, mely miatt a bérleti helyiségek a 11. §. a) és b) pontjaiban felsorolt kellékeknek meg nem felelnek, köteles a bérbeadó a bérlő felhívására az erre szükséges idő alatt elhárítani, különben a bérlő a bérbeadó rovására maga gondoskodhatik a hiba elhárításáról.

E jog megilleti a bérlőt a 11. §. c) pontjának eseteiben is, de csak a bérlet kezdetekor és csak a mennyiben a lakás tisztaságának hiánya miatt a beköltözés előtt, az említett állatok miatt pedig a bérlet kezdetétől számított 8 nap alatt felszólalt. A bérlet kezdetétől számított 15 napon belül a lakásban talált állatok miatt a bérlővel szemben a bérbeadó felelős, kivéve ha bebizonyítja, hogy azokat maga a bérlő okozta.

Oly butorozott lakás bérletét, melyben a takarítást a bérbeadó vállalta el, a bérlő poloska miatt bármikor rögtöni hatálylyal felmondhatja, szállodából pedig minden felmondás nélkül rögtön kiköltözhetik.

Ha bérlet kezdetekor vagy tartama alatt előforduló, s a 11. §. a) vagy b) pontjába ütköző hiba olyan nagy mértékű, hogy a bérlet használatát kizárja vagy jelentékeny mértékben gátolja, illetőleg korlátozza, a bérlő a hiba elhárítása helyett és az erre vonatkozó minden előzetes felhívás nélkül a bérletet bármikor rögtöni hatálylyal felmondhatja.

A használatot kizáró hibák közé tartozik, ha a bérbeadó a hatósági használhatási engedélyt meg nem szerezte vagy ha a lakás az egészségre ártalmas módon nedves, vagy más okból közegészségellenes, továbbá ha a lakásban közvetlenül a bérlő előtt ragályos beteg volt és a szabályszerű fertőtlenítés elmulasztatott.

13. §. Arra az időre, amely alatt a bérlet tárgya nem használható, a bérlő bérfizetéssel nem tartozik; arra az időre pedig, mely alatt csak részben használható, csak a bér aránylagos részét tartozik fizetni.

Amidőn a bérlő rögtöni hatályú felmondással jogosan élt, a költözéssel járó kiadásainak, valamint a rendes felmondási időre, határozott idejű bérletknél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál

az egész évadra másutt fizetett bértöbbletnek megtérítését is követelheti a bérbeadótól.

Ha a bérbeadó előzetes kikötés folytán vagy a bérlő későbbi kívánságára helyreállítási vagy ujitási munkát végeztet, ennek tartama alatt csak az esetben nem tartozik a bérlő bért fizetni, ha ezt kikötötte. De ha a munka késedelmesen vagy szükség nélkül úgy fogatosított, hogy amiatt a bérlet nem használható vagy csak korlátozottan használható, akkor a bérlő előzetes kikötés nélkül is aránylagos bérleszállítást igényelhet.

14. §. A bérlő köteles a bérletet és felszereléseit a kikötésnek, ilyen hiányában a helyiségek bérleti rendelkezésének megfelelő módon a rendes gazda gondosságával használni s megővni és a bérbeadó intézkedését igénylő hibákról a bérbeadót értesíteni.

A bérlő az általa vagy hozzátartozói által okozott hibákat helyrehozni tartozik, de a rendes használat következtében beálló hibákért vagy kopásért nem felelős.

A bérlő a lakást tisztán és a 11. §. c) pontjában említett állatoktól mentesen köteles visszaboacsátani, különben a bérbeadónak okozott mindennemű kiadásaiért felelős.

A bérlő felelőssége megszűnik, ha a bérbeadó a bérlet állapota és a lakás tisztaságának hiánya miatt a bérlet visszaboacsátásakor, az állatok miatt pedig a bérbeadó vagy az új bérlő a bérlet megszüntetéstől számított 8 nap alatt fel nem szólal.

Felszólalás esetén a bérlet megszüntetéstől számított 15 napon belül a lakásban talált állatok miatt a bérbeadóval szemben a régi bérlő felelős, kivéve ha bebizonyítja, hogy azokat már az új bérlő okozta.

Ezen felelősség alól a bérlő a bérbeadótól felmentést kérhet s ha utóbbi ezt megtagadja s a bérlő által kért birói szemle során a lakás féregmentesnek bizonyul, a költségeket bérbeadó tartozik viselni.

15. §. Ha a bérlő a bérletet oly módon használja mely a helyiségek bérleti rendelkezésével, illetőleg a külön kikötésekkel össze nem fér vagy ha a használat a bérlőnek a bérbeadó előtt ismert foglalkozásával a bérbeadó hátrányára ellenkezik vagy ha a bérletet rongálja, ha más lakó nyugalma jelentékeny mértékben zavarja, ha a személy- és vagyonbiztonságot veszélyezteti vagy a bérletet egyébként a bérbeadó jelentékeny sérelmére használja és a bérbeadó felhívására a sérelmes használatot meg nem szünteti, ez esetekben a bérbeadó a bérletet rögtöni hatálylyal felmondhatja, sőt a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése, vagy más lakó nyugalmanak jelentékeny megzavarása esetében az érdekelt bérlő kívánságára felmondani köteles is, különben ez utóbbit illeti meg a jog, hogy saját bérletét rögtöni hatálylyal felmondhatja.

Az a bérlő, akinek a bérbeadó a bérletet sérelmes használat miatt rögtöni hatálylyal jogosan felmondta, a rendes felmondási időre, határozott idejű bérletnél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál az egész évadra járó bérért, ha pedig a helyiség másnak kiadatott, a bérkülönbözetért felelős marad.

Az a bérlő pedig, aki a bérbeadó említett mulasztása miatt saját bérletét rögtöni hatálylyal jogosan felmondta, csak azon időre tartozik bért fizetni, a míg a bérletet tényleg használta, és a költözéssel járó kiadásainak, valamint a rendes felmondási időre, határozott idejű bérletnél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál az egész évadra más helyen fizetett bértöbbletnek megtérítését követelheti.

Ha a bérbeadó, illetőleg az érdekelt bérlő a rendellenes használatot a tudomásszerzéstől számított 30 napig türték, a rögtöni felmondás jogával már nem élhetnek.

16. §. A lakás, melyben kéjő (orvos-rendőri felügyelet alatt álló nő) lakik, rögtöni hatálylyal bármikor felmondható, sőt más lakó kívánságára felmondandó, különben ez a lakó a 15. §. értelmében rögtöni hatálylyal felmondhat.

Nem élhet e joggal a bérbeadó, illetőleg a lakó, ha maga is kéjő vagy kéjőket tart vagy ha ismerte a kéjő e minőségét és a bérbeadó a kéjőnek, illetőleg a lakó a bérbeadónak a bérletet a legközelebbi rendes felmondási időre fel nem mondotta.

Ha a kéjő, vagy aki kéjő részére a helyiséget bébevette, a kibérlés alkalmával a kéjő e minőségét nem közölte a bérbeadóval, akkor a rögtöni hatálylyal felmondás esetében a felmondási időre, határozott idejű bérletknél pedig az egész szerződési időtartamra, illetőleg nyári lakásnál az egész évadra, különben pedig csak a tényleges használat idejére eső bért tartozik megfizetni.

Ezen szakasz rendelkezései a rendőrileg engedélyezett találka-helyül használt lakások bérlőire is kiterjednek.

17. §. A bérbeadó köteles a bérlők közös használatára szolgáló helyiségeket és felszereléseket, u. m. udvart, kapualját, lépcsőket, mosókonyhát, kéményeket, vízvezetéket, kutat, csatornát, árnyékszékeket stb. jó karban és tisztán tartani és mindazt eltávolítani, ami a bérlőket bérletük használatában gátolhatná, különben a bérlő a 12. §. szerint járhat el.

A bérbeadó a világításról is az erre fennálló szabályok szerint gondoskodni tartozik.

18. §. A bérlő a ház tatarozását tűrni tartozik, de a bérlet helyiségein kívül fogatosított egyéb munkákat csakis az esetben, ha azok miatt a bérlet használatában jelentékeny mértékben nem gátolhatik, különben azok abbahagyását, illetőleg az akadály elhárítását követelheti és amennyiben ez 3 nap alatt meg nem történik, a bérletet minden előzetes felhívás nélkül a 13. §-ban megállapított jogkövetkezmények mellett rögtöni hatálylyal felmondhatja.

A tatarozás vagy egyéb munkálatok által a bérlet tárgyán okozott sérüléseket a munka befejezése után a bérbeadó azonnal helyrehozni és a piszkot is eltávolítani köteles.

19. §. A bérlőnek joga van utcai vagy udvari üzlet-helyiségeinek külső falrészein boltkapuzatot létesíteni, de ennek alakja és terjedelmére nézve a bérbeadó kikötéseivel kell alkalmazkodnia. A meglévő boltkapuzatokon változtatásokat csak a bérbeadó beleegyezésével tehet.

Cég- és címtáblákat az utcai vagy udvari üzleti, egyleti és intézeti helyiségek bérlői, ha a helyiségek boltkapuzattal vannak ellátva, ezek keretén belül, különben pedig helyiségeik külső falrészein az illető párkányvonal magasságáig a bérbeadó megkérdezése nélkül alkalmazhatnak.

A lakások bérlői lakásuk egyik ajtaja mellett, és azonkívül a kapubejáróban vagy a lépcsőházban szintén alkalmazhatnak címtáblákat a bérbeadó megkérdezése nélkül, de ezek térfogata egyenként $2\frac{1}{2}$ méternél nagyobb nem lehet. Az ajtókra magukra csak kicsiny névtáblácskákat lehet tenni és csak úgy, hogy az ajtó ne rongáltassék. Ha a kapubejáróban vagy a lépcsőházban a címtáblák részére külön hely van kijelölve, akkor ott az elhelyezésre nézve ez a hely kötelező.

A bérlet megszüntekor tartozik a bérlő a cég- és címtáblákat saját költségén eltávolítani, és azok helyét kifogástalan jó karban visszaállítani.

20. §. A bérbeadó beleegyezése szükséges minden javítás, átalakítás és általában minden változtatáshoz a

bérlet külső részein, belül pedig kályhák eltávolítása és kicseréléséhez, falak építése, lebontása és áttöréséhez, ajtók, ablakok befalazása és áthelyezéséhez vagy ujak nyitáshoz és általában minden szerkezeti és építkezési változtatáshoz.

A bérbeadó a jogosulatlan munka abban hagyását és az előbbi állapot helyreállítását az arról nyert értesítésétől számított 30 napon belül követelheti.

Ha a felek másként meg nem állapodtak, a bérbeadó a bérlet végén a jogos átalakítások következtében megváltozott előbbi állapot helyreállítását a bérlőtől, a bérlő pedig beruházásainak megtérítését a bérbeadótól nem követelheti.

A bérlő az ő beruházásait csak azon esetre viheti el, ha az előbbi állapotot saját költségén megfelelő módon a bérlet megszűnté előtt helyreállítja.

21. §. A bérlő a bérletet csak a bérbeadó beleegyezésével ruházhatja át másra.

Kizárólag lakás céljára kibérelt helyiségek egy része a bérbeadó beleegyezése nélkül albérletbe adható.

A bérlő elhalálása vagy a székesfővárosból történő elköltözése esetében a lakás és a saját használatra tartott lovak istállója egészben is albérletbe adhatók. Az ezzel ellenkező kikötés nem érvényes. A bérbeadó azonban ily esetben a rendes felmondási időre járó bér letételét vagy más módon való biztosítását követelheti és a rendes felmondási időn túl terjedő bérletnél a bérletet a rendes felmondási időre felbonthatja.

Más helyiségeket csak a bérbeadó beleegyezésével szabad albérletbe adni.

A bérlő albérlőjéért a bérbeadóval szemben felelős.

Az albérlő a bérbeadó irányában jogokat nem szerz és a bérbeadónak a bérlő elleni jogi cselekményei (felmondás stb.) az albérlő irányában is hatályosak.

Jogosulatlan átruházás vagy albérletbe adás esetében a bérbeadó a harmadiknak beköltözését tűrni nem köteles, ha pedig beköltözött, kihelyezését követelheti a bérlőtől és ha ez a felhívásnak 8 nap alatt meg nem felel, vagy maga élhet a harmadik ellen rögtöni hatályú felmondással vagy az egész bérletet a bérlőnek a 13. § ban foglalt jogkövetkezmények mellett rögtöni hatályú felmondhatja.

Ezen jogaival a bérbeadó azonban csak az átruházásról, illetőleg az albérbeadásról nyert tudomásától számított harminc nap alatt élhet.

22. §. A bérbeadó jogosítva van azon ingóságoknak elszállítását, amelyekre őt törvényes zálogjog illeti, mindaddig megakadályozni, míg a bérlő a bérlet és összes járulékait meg nem fizette, vagy a le nem járt bérlet azon időre, amelyre a törvényes zálogjog kiterjed, nem biztosította.

A bérbeadó e végből szükség esetére a rendőrség segítségét is igénybe veheti és a rendőrség a szükséges karhatalmat a bérbeadó vagy meghatalmazottja felelőségére szolgáltatni köteles anélkül, hogy a törvényes zálogjog és illetőleg a visszatartási jog fennállását vizsgálat tárgyává tehetné.

A bérlet tartama alatt nem tarthatók vissza azok az ingók, amelyek elvitele nyilvánvalólag a közönséges életviszonyokból vagy a bérlő üzleti forgalmából kifolyólag történik és ennek mértékét meg nem haladja.

23. §. Ha a visszatartási jog vitássá válik, a bérlő köteles a visszatartás napjától számított 30 nap alatt a bérbeadó ellen a visszatartott ingók kiadása iránt pert indítani, különben a bérbeadó a 24. §. szerint járhat el.

A bérbeadó visszatartási joga azonnal megszűnik, mihelyt a bérlő azon lejárt vagy lejárandó bérkövetelését és összes járulékait, amelyre a bérbeadó törvényes zálogjoga kiterjed, kifizeti vagy bírói letétbe helyezi.

24. §. Ha a bérlő a bérlet tartozása és járulécai fejében visszatartott ingói miatt a 23. §-ban említett pert 30 nap alatt meg nem indítja, a bérbeadó további 15 napi határidő kifizetése és a következményekre való figyelmeztetés mellett ajánlott levélben felhívhatja a bérlőt bérlet tartozásának kifizetésére, ha pedig a bérlő a felhívásnak eleget nem tesz, a bérbeadó a visszatartott ingóságokat előzetes bírói eljárás nélkül kir. közjegyző vagy az illetékes ker. elüljáróság végrehajtója által a bérlő költségén nyilvánosan elárvereztetheti és azok árát követelésének törlesztésére fordíthatja. Az árverés eredményéről a bérlő ajánlott levélben értesítendő.

Ha a rendőri bejelentési hivataltól a bérlő új lakcíme meg nem tudható, a felhívás és az eredményről való értesítés elmaradhat, de ez esetben a visszatartott ingókat csak a bérlet megszűntétől számított 60 nap alatt szabad elárverezni.

A közjegyzői árverés a hivatalos lapban egyszer közzé teendő, az elüljárósági árverés pedig a szokásos módon kifüggesztendő.

Az elüljárósági árverés módozatait a székesfőváros tanácsa külön szabályzatban állapítja meg.

25. §. A határozott időre kötött bérleti szerződés tartamára és felmondására nézve a felek közt létrejött szerződés irányadó.

A határozatlan időre szóló bérlet mindaddig fennáll, amíg a felek azt felmondással meg nem szüntetik.

A rendes felmondási idő a következő:

a) évi bérösszegű (6. §) boltok és ipari vagy kereskedelmi célra bérelt más helyiségek és telkekre nézve, járulékok nélkül évi 1200 koronán aluli bérösszeg mellett negyedéves, 1200 korona és azon felüli bérösszeg mellett féléves;

b) évi bérösszegű lakásokra és az a) alatt nem említett más helyiségekre nézve, évi 2000 koronán aluli bérösszeg mellett negyedéves, évi 2000 korona és azon felüli bérösszeg mellett féléves.

A bérlet kezdetétől számított első negyedév, illetőleg féléves felmondású bérleteknél az első félév letelte előtt a bérlet felmondással meg nem szüntethető. Lakásokat a februáriusi bérévnegyedre felmondani nem lehet:

c) havi bérösszegű lakásokra és helyiségekre nézve bármikor 15 nap, és heti bérért bérelt lakásokra és helyiségekre nézve bármikor két nap, de az első bérleti hónap, illetőleg bérleti hét letelte előtt a bérlet felmondással meg nem szüntethető;

d) három óra szóló raktár (kizárólag ingók be rakása céljából bérelt telkek és egyéb helyiségek) bérletére nézve bármikor 45 nap, de a bérlet kezdetétől számított első három havi bérleti időszak letelte előtt a raktár bérlete felmondással meg nem szüntethető.

Ha a raktárak évi, havi vagy heti bérért béreltetek, akkor azokra nézve is az a) és c) alatt megállapított felmondási idők alkalmazandók.

A felmondásnak legkésőbb a bérévnegyed 14-ik napján déli 12 óráig, havi és heti bérleteknél, valamint három havi raktár bérleteknél az illető nap déli 12 órájáig kell történnie.

Napi bérfizetés mellett kötött bérletek előzetes felmondás nélkül bármely napon megszüntethetők.

Ha a felmondási határidő utolsó napja vasárnapra vagy Gergely naptár szerinti ünnepnapra, avagy nemzeti ünnepre (ápr. 11-ike és augusztus 20-ika) esik, a felmondási határidő a legközelebbi köznapon jár le.

26. §. Ha valaki ugyanazon házban akár egyidejűleg, akár különböző időben határozatlan időre két vagy több évi bérösszegű helyiséget bérel ki és ezen helyiségek felmondási ideje nem egyenlő, ez esetben valamennyi helyiségre nézve a hosszabb felmondási idő érvényes.

A határozatlan időre bérelt helyiségeknek egyszerre vagy különböző időben egységes bérösszeg mellett történt kibérlése esetén egységes bérlet létesül és a felmondásra nézve az egész együttes bérösszeg irányadó.

Ha a bérelt helyiség más helyiséggel kibővítettik, egységes bérlet keletkezik még akkor is, ha az egyik bérlet határozott időre szól, mely esetben ez utóbbinak feltételei irányadók a felmondásra nézve is.

27. §. Ha a bérbeadók többen vannak és közös meghatalmazottat ki nem jelöltek, a bérbeadók bármelyikénél teljesített felmondás a többiekkel szemben is érvényes.

Viszont az összes bérlőtársakra kihat ezek bármelyike által vagy bármelyikével szemben teljesített felmondás, ha csak közös meghatalmazottat ki nem jelöltek. Ha azonban a bérbeadók vagy a bérlők közül valamelyik helyben lakik, a felmondás a helyben lakónak teljesítendő.

28. §. A bérfizetéssel késedelmes bérlő irányában a bérbeadó nincs kötve a 25. § ban megszabott felmondási időkhöz, hanem amennyiben a bérlő a lejárt bérlet ki nem fizeti, a bérbeadó a bérletet felmondhatja és pedig:

a) évi bérösszegű bérleteknél, — még ha fél éves is a rendes felmondási idő — a bérévnyegyed első 60 napja alatt teljesítendő felmondással ugyanazon bérévnyegyed végére, mely esetben a felmondás az első bérévnyegyed végére és a februáriusi bérévnyegyedre is szólhat,

b) havi bérleteknél bármikor 3 napra és heti bérleteknél bármikor egy napra,

c) nyári lakásoknál és három havi raktárberleteknél bármikor 15 napra.

A b) és c) alatti esetekben a bérlet az első bérleti hónap, illetőleg a bérleti hét és három havi raktárberleteknél az első három havi bérleti időszak letelte előtt is megszüntethető.

29. §. A rögtöni hatályú felmondás a felmondást követő nap déli 12 órájára vagy a felmondó fél által a felmondásban meghatározott hosszabb időre szól.

30. §. A 28. és 29. §§-ban említett rendkívüli felmondások jogával a bérbeadó a jelen szabályrendeletben meghatározott esetekben oly bérleteknél is élhet, amelyek határozott időre kötettek, vagy amelyeknél a felek ezen szabályrendelettel eltérő felmondási időt állapítottak meg, ha csak a szerződésük ellenkező írásos kikötést nem tartalmaz.

31. §. A felmondás magánuton (szóval, írásban, kir. közjegyző útján) vagy az 1894. dec. 23-án 4873. sz. a. kiboocsátott igazságügyminiszteri rendeletben szabályozott eljárás szerint bíróság, illetőleg kir. közjegyző útján történhetik.

A felmondás az arra megszabott határidőn belül megismételhető.

32. §. A magánuton történő felmondásnál a felmondó félnek joga van a felmondás elfogadásáról írott elismerést, kir. közjegyző által magánuton eszközölt felmondás esetében pedig a kir. közjegyző előtt jegyzőkönyvileg tett elfogadó nyilatkozatot kivánni.

Ha a fél a felmondást el nem fogadja, vagy nem nyilatkozik vagy elfogadásáról írott elismerést nem ad, köteles a felmondó fél a felmondástól, illetőleg esetleges megisméltetésétől számított 8 nap alatt, a felmondás érvényességének kimondása végett keresetet indítani, különben a felmondás hatályát veszti.

Aki a magánuton (szóval vagy írásban) tett felmondást el nem fogadja, az köteles a közjegyzői vagy bírói felmondás költségeit viselni, ha az ily felmondást aztán elfogadta vagy ha a felmondás jogosnak bizonyul:

33. §. Az érvényes felmondás után a bérlő tartozik a helyiség megtekintését d. e. 10—12 és vásár- és ünnepnapok (25. §.) kivételével d. u. 3—5 óráig megengedni és intézkedni, hogy az akadály nélkül megtörténhessék. Az üzleti helyiségek azonban vasárnap egyáltalában meg nem tekinthetők.

Ha a bérlő e szabályt előleges figyelmeztetés után sem tartaná meg, a bérbeadó a helyiséget két tanu, vagy kir. közjegyző vagy rendőri közeg jelenlétében ki nyitathatja, de köteles azt minden esetben ismét, úgy mint volt bezáratni.

A rendőrség a szükséges karhatalmat a bérbeadó vagy meghatalmazottja felelősségére szolgáltatni köteles. A költségeket a bérlő köteles viselni.

34. §. A bérlet végén köteles a bérlő:

a) az évi bérösszegű lakást a 6-ik napon déli 12 óráig teljesen kiüríteni és a bérbeadónak átadni, de már a 3-ik napon déli 12 óráig legalább egy szobát, csupán egy szobát és konyhát tartalmazó lakásból pedig ezen helyiségek egyikét az új bérlőnek átengedni,

b) az évi bérösszegű boltot és ipari vagy kereskedelmi célokra bérelt más helyiséget, — beleértve a hozzátartozó raktárakat (26. §.) — a negyedik napon déli 12 óráig és

c) a raktárt, valamint az a), b) alatt fel nem említett minden más bérleti helyiséget a bérlet megszűnését követő napon déli 12 óráig kiüríteni és a bérbeadónak átadni.

Ha a felsorolt határidők utolsó napja vásár- vagy ünnepnapra (25. §.) esik, a határidő a következő köznapon végződik.

Ha a bérelt helyiség üresen áll, a bérlő azt a bérlet kezdetének első napján reggel 8 órakor már elfoglalhatja.

35. §. A házkezelő (házgondnok) a bérbeadó meghatalmazottja és annak képviselésére jogosult. Hatásköre kiterjed a határozatlan időre és egy évnél nem hosszabb időre történő bérbeadásra, a bérösszeg megállapítására és beszedésére, a bérlet felmondására és a felmondás elfogadására, valamint általában a jelen szabályrendelet értelmében felmerülő intézkedések megtételére.

Hatáskörének korlátozása a bérlőre nézve csak az esetben érvényes, miután az vele közöltetett.

Egy évnél hosszabb tartamu bérleti szerződést a házkezelő csak külön meghatalmazás alapján köthet, vagy bonthat fel. Ezen rendelkezés a rögtöni hatályú, valamint a 28. §-ban szabályozott felmondások eseteire ki nem terjed.

36. §. A házmester (házfelügyelő) a házirend, a tisztaság és a csend fentartására van hivatva.

A házmester a bérlőktől csakis azon illetményeket szedheti, (házmesterpénz, padláspénz, mángorlódij stb.), amelyek a házra nézve meg vannak állapítva. Más kikötés hiányában ezen illetmények összege lakásoknál és emeleti üzlethelyiségeknél a bérösszeg 1%-át, más üzleti helyiségeknél pedig 1/2%-át meg nem haladhatja.

37. §. Ezen szabályrendeletnek a felmondásra vonatkozó intézkedései a házmester irányában is alkalmazandók, ha a házmester lakásáért bérletet fizet.

Egyébként a házmester szolgálati viszonyára nézve az erre vonatkozó külön szabályrendelet intézkedései irányadók.

38. §. Ezen szabályrendelet a hivatalos lapban történt közzétételét követő napon lép életbe.

* * *

A tervezet 2. §-nak utolsó bekezdése ellen dr. Kunz Jenő bizottsági tag úr különvéleményt jelentett be s ezen pontot a következőleg javasolja megállapítani:

„Az a kikötés, hogy a bérbeadót rendkívüli felmondási jog illesse, ha a bérlő a házi rendszabályokat megszegi — hacsak a házirend aláírva nincs — érvénytelen.“

Ugyancsak különvéleményt jelentett be nevezett bizottsági tag úr a tervezet 9. §-ának 6-ik, 13. §-ának 2-ik és 15. §-ának 3-ik pontja ellen s ezen kifejezések helyett „másutt fizetett bértöbbletnek megtérítését“ javasolja, hogy a következő szöveg fogadtassék el:

„megközelítőleg hasonfekvésű és nagyságú bérlemény után fizetett bértöbbletnek megtérítését.“

Budapest, évi 1903. december hó 19-én.

Dr. Seregi Zoltán s. k.
tanácsjegyző.

Fülepp Kálmán s. k.
főügyész.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A főváros és a beruházási program.

A Tisza-kormány tudvalevőleg visszavonta az általam beruházásokról a Széll-kormány által a képviselőház elé terjesztett programot. A kormány a programot át akarja dolgozni s legközelebb új programot terjeszt a képviselőház elé, amelybe több közgazdasági szempontból sürgős közmunkát akar fölvenni.

A főváros jövő évi költségvetésének a pénzügyi bizottságban való tárgyalásakor szó volt arról, hogy a fővárosnak most, a program revíziója ötletéből akciót kellene indítani, hogy Budapest többet kapjon a beruházásokból s a kormány a közmunkák nagyobb mértékű végrehajtásával járuljon a főváros iparának és kereskedelmének fölvirágzásához. *Heltai* Ferenc már akkor bejelentette, hogy legközelebb indítványt fog előterjeszteni, amelyben rá fog mutatni, hogy micsoda közmunkákra tarthat jogosan számot a főváros.

Heltai Ferenc alapos tanulmány után kidolgozott indítványát a legközelebbi közgyűlésen teszi meg. Indítványában három országos érdekű közmunka végrehajtását kéri.

Az első a *budapesti pályaházak átépítése*. Erre vonatkozó indítványát azzal okolja meg, hogy a nyugati pályaház nagymértékű tartozékai útját állják az egész környék fejlődésének. A fűtőházakat és javítóműhelyt legközelebb kihelyezik a rákospalotai határban épült nagy telepre, de ez az állapotokon nem segít. Az óriási holt terület útját állja az ötödik és hatodik kerület összeépítésének és lehetlenné teszi a két kerület személy- és áruforgalmának zavartalan lebonyolítását. Mindössze egy aluljáró és egy felüljáró van a közönség rendelkezésére. Ez az oka, hogy azon a vidéken a város nem tud fejlődni. A keleti pályaház már ma is szűk az oda irányuló forgalom lebonyolítására. A ferencvárosi pályaház pedig a személyforgalom szempontjából szinte használhatatlan. Ezeken a mizériákon akar segíteni az a nagyszabású terv, amelyen az államvasutaknak illetékes osztálya már évek hosszú sora óta dolgozik. Az osztály a tervet már legapróbb részleteiben is kidolgozta, de még

eddig egyik keres' edelmi miniszter sem tanulmányozta. A terv érintetlenül hagyja a nyugati és keleti pályaházaknak azt a megbecsülhetetlen nagy hasznát, hogy benyulnak a lakott város belső részébe. Emellett azonban lehetővé teszi az ország bármely részébe irányuló személyforgalomnak egységes lebonyolítását, amivel kielégíti a legfontosabb katonai érdekeket is. A tervnek végrehajtása évek bosszú sorára s évenként milliókra menő keresetet adna a főváros lakosságának.

Második indítványa a *kereskedelmi kikötő*. A főváros polgársága, különösen a kereskedők és iparosok már évek óta követelik a kereskedelmi kikötőt. Az indítvány megokolása rámutat arra, hogy nemcsak magának a kereskedelmi kikötőnek a megépítéséről van szó, hanem a kikötővel kapcsolatban egy új gyárváros alakulna, ahol minden gyártelep közvetlen összeköttetést kapna a Dunával és a vasúttal. A kikötő megépítését követné a közraktáraknak és esetleg a ferencvárosi teherpályaudvarnak az áthelyezése és teljeseznék a Ferencváros polgárságának az a régi és jogos óhajta, hogy újra megkapja a Dunapartját.

Harmadik indítványa a *budapest-csongrádi dunatiszai hajózható csatorna megépítése*. Ezt a kérdést tartja az indítvány a legfontosabbnak, mert Budapest kereskedelmére óriási jelentősége van. Ennek a tervnek az előmunkálataival is elkészültek. Megállapították az összes figyelembe vehető útirányokat s a terv ma már csak a miniszter döntését várja, hogy melyik útirányt fogadja el kivitelre. A volt kereskedelmi miniszternek nem volt alkalma arra, hogy a tervet megnézze s az útirányt megválassza. Az egész programban nincsen ennél fontosabb és sürgősebb közmunka s ha a kormány az útirányra vonatkozólag döntött, a terv végrehajtását másfél év alatt megkezdhetik. Ezzel a tervvel kapcsolatos a soroksári Dunaág hajózhatóvá tévése, amely benne volt a régi programban is. A hajózható csatorna megépítése nélkül azonban a soroksári Dunaág hajózhatóvá tévése lokális jelentőségű.

A három országos jelentőségű kérelmen kívül *Heltai* Ferenc egy speciálisan fővárosi érdekű kérdésben is indítványt tesz. Azt kívánja, hogy a kormány megfelelő *évi dotációt vegyen föl a közmunkák tanácsa által kezelt fővárosi pénzalap javára*. Az indítvány célja az, hogy a fővárosi pénzalap teljesíthesse az 1870. évi X. törvényben megállapított földadatát, a nagyobb szabályozások végrehajtását.

Az indítványt, amely alkalmas arra, hogy siker esetén új életet adjon a főváros iparának és kereskedelmének s megszüntesse a nagy közgazdasági pangást, a törvényhatóság valószínűleg már a legközelebbi rendes közgyűlésen tárgyalni fogja.

(A *Stefánia-út világitása*.) A mérnöki hivatal nemrég azt javasolta, hogy az *Andrássy-ut*at egész a *Stefánia-út*ig az út fölött elhelyezendő ívlámpákkal világítsák. Most a *Stefánia-út*i kioszk bérlője azt az ajánlatot tette a városnak, hogy ő hajlandó a *Stefánia-ut*at az *Andrássy-út*tól az *István-út*ig szintén ívlámpákkal felszereltetni, ha a város ennek fejében bérletét a mai fizetési feltételek mellett, négy évvel meghosszabbítja.

(A fizetésrendezés és a rendőrségi kvóta.)

Olvasóinknak bizonyára tudomásuk van arról a meg-
lepetésről, amely a tisztviselői fizetési pótlékok kiutalása
címén a fővárost érte. A törvény értelmében körülbelül
300.000 koronát kellene a városnak az eddigi kiadások-
hoz pótolnia s nemcsak 1904. évről, hanem visszamenő-
leg az 1903. évtől kezdve, ami a legnagyobb zavart
idézte volna elő a város háztartásában. Örömmel
jelenthetjük, hogy *Tisza* István gróf belügyminisz-
ter olyan megoldást talált, mely hivatva van a
székesfőváros köreiben megnyugvást és örömet kel-
teni. A belügyminiszter, akit *Hellai* Ferenc és *He-
gedüs* Sándor képviselők kerestek föl ez ügyben, ki-
jelentette, hogy habár a törvény világosan intézkedik a
főváros kötelezettségei tekintetében, az államrendőrségi
költségekhez való hozzájárulást, a főváros rossz pénz-
ügyi viszonyaira való tekintettel, *mindaddig nem fogja
követelni, míg a főváros háztartása a kormány segít-
ségével rendezve nem lesz.* E kijelentésnek súlyát csak
azok tudják kellőképp méltányolni, akik tudják, hogy a
város minden lehetőséget elkövetett már, hogy új bevételi
forrásokat nyithasson, de mindannyiszor sikertelenül. Ez
a nyilatkozat a legszebb újévi ajándék, amelyről a
főváros közönsége valaha álmodhatott.

(A „Dob-utca részvénytársaság.”) Érdekes és
nagy szabású részvénytársaság van most alakulóban
Budapesten. Belga pénzemberek szövetkeztek, hogy a
Dob-utcából Sugár-utat építsenek. A vállalkozáshoz —
hír szerint — mintegy *húsz millió frank* már együtt
van és a vállalat háta mögött egy nagy belga bank áll,
amely az előmunkálatok költségeit finanszírozza. Most
dolgoznak a terveken s ha ezek elkészültek: a belga
vállalkozók kész ajánlattal állanak a főváros tanácsa elé
és a „Dob-utca részvénytársaság” megalakul.

Tervnek érdekes, gondolatnak bizarr, hogy a si-
kátorszerű, girbe-görbe Dob-utcából, amelynek szabá-
lyozásán, kiszélesítésén csaknem egy évtized óta vitat-
koznak a városházán: egy belga részvénytársaság
építsen Sugárutat. Most két esztendeje foglalkozott a
Dob-utca dolgával legutóbb a főváros közgyűlése. Azt
kellett eldönteniök a városatyáknak, hogy hát csak-
ugyan Sugárutat építsenek-e a Dob-utcából, vagy pedig
elegendő lesz, ha kiszélesítik. Abban állapodtak meg,
hogy kiszélesítik és elfogadták *Ziegler* Győző tervét,
mely szerint ha szabályozzák is a Dob-utcát, a Dob-
utca a szabályozás után is görbe marad. Mikor ezeket
a dolgokat elintézte a közgyűlés, akkor támadt az a
meglehetősen fontos kérdés, hogy ki fizesse a szabályo-
zás költségeit. Hosszas vita után abban állapodott meg
a város, hogy a költségeket a városi pénzalapnak és
az államnak kell fizetnie. Foglalkozott aztán a Dob-utca
dolgával a közmunkatanácsa is, a kormány is. Külön-
külön mindegyik örült, hogy végre valahára rendbe-
hozzák ezt a sikátort, de pénzről, fizetésről tudni sem
akart senki. Így aztán a Dob-utca megmaradt továbbra
is Dob-utcának, mert elvekkkel nem lehet utcát kiszéle-
síteni. Különben *Ziegler* Győző műegyetemi tanár arra
kérte a várost: engedje meg, hogy a Gozsdu-örökösök
telkére palotát építhessen a mostani utca vonalába.
A fővárosi tanács elutasította a kérést; mert ha csak-
ugyan szabályozzák a Dob-utcát, akkor a Gozsdu-
palota tönkre tette volna a szabályozást; épp bele sar-
kalt volna az utca közepébe. *Ziegler* azonban nem
hagyta annyiban a dolgot s a Gozsdu-palota mégis föl-
épült. Azzal a megokolással engedték meg a fölépítést,
hogy a Dob-utca szabályozása még nagyon messze
van, s ha mégis szabályoznák — amit egyébként senki
sem hisz — akkor ki lehet sajátítani a Gozsdu-palota
sarkát. *Ziegler* már jóelőre úgy tervezte, hogy azt a
sarkot le lehessen vágni a palotából, ha szükség lesz
rá. Most aztán úgy alakulhatnak a körülmények, hogy

szükség lesz arra, hogy a Gozsdu-palota kiszögelő sar-
kát levágják. A belga vállalkozók, értesülésünk szerint,
több alternatív tervvel lépnek a tanács elé. Az egyik
terv szerint úgy építenék ki a Dob-utcát, hogy az új
Sugárút a Városligetet a Dunaparttal kösse össze. Tíz
év alatt készen lenne a Sugárút. Hogy mint akarják
megoldani a vállalkozók ezt a nehéz kérdést, az most
még nagyon problematikus. A vállalkozók a fővárostól
nem kívánnak anyagi áldozatot, csak erkölcsi segítsé-
get. Azt akarják, hogy a kisajátítások nehéz dolgában
a város támogassa őket. Az alakítandó részvénytársaság
tagjai eddig — hír szerint — húsz millió frankot hoz-
tak össze. Ennél természetesen jóval többre lesz szük-
ség. A hiányzó tőkét elsőbbségi kötvények kibocsáta-
sával akarja beszerezni a konzorcium és harmincöt esz-
tendő alatt akarja kivenni a hasznát a vállalatból. Egy-
előre ebbe az üzletbe természetesen nem lehet belelát-
ni. Most csak az érdekes tervet látjuk a „Dob-utca rész-
vénytársaság” megalakításában, komolyan azonban csak
akkor fogadhatjuk a tervet, mikor az új részvénytársaság
ajánlata a főváros tanácsa előtt lesz.

(Temetői ügyek.) A temető-bizottság *Viola*
Imre tanácsos elnöke alatt elhatározta, hogy a kere-
pesi-úti temetőben a halottasházat négy új halottas-
kamrával bővíti ki. Elhatározták, hogy a budai vizivárosi
zsídó temetőt is akkor szüntetik meg, amikor a vizivárosi
köztemetőt.

(Nagy élelmiszeri vállalat Budapest.) Hatalmas
terv megvalósulásáról beszélnek pénzügyi körökben.
Arról, van szó, hogy a közel jövőben Budapest-
több millió korona alaptőkével egy olyan vállalatot
alapítanak, mely a külföldi élelmiszer piacokat nemzet-
közi gyorsvonati összeköttetések révén friss magyar
élelmiszerekkel, mint tojás, aprójószág, zöldség, gyü-
mölcs, vaj és más élelmi cikkekkel látja el. A vállalat
alapítói azt tervezik, hogy mint Olaszországból nap-
nap után friss élelmiszerek érkeznek Párisba és Ber-
linbe s ott kora hajnalba épp úgy Magyarországról is
el akarják látni árúgyorsvonati összeköttetések révén
kivált a lipcsei, berlini, brüsszeli és londoni árúcsarno-
kokat. A vállalat alapítói már érintkezésbe léptek a
kereskedelmiügyi miniszteriummal is, mely elvben el-
fogadta a vállalat tervét s utasította az államvasutak
igazgatóságát a részletes tárgyalások megindítására,
mert a vállalat létesülésével az államvasutaknak is nagy
beruházásokat kell tennie. A terv megvalósulása ese-
tén, az államvasutaknak vagy nyolcszáz olyan vaggont
kell beszereznie, melyek télen fűthetők, nyáron pedig
hűthetők. Az új vállalat az említett célon kívül azt is
tervezi, hogy a budapesti élelmiszer piacot olcsóbbá
teszi. Ezt úgy véli elérhetőnek, hogy egy óriási élelmi-
szer-gyűjtőtelepet rendez be, az ország különböző vidé-
kéről érkező áruk beraktározására és csoportosítására,
és a gyűjtőtelepről nemcsak a külföldet, hanem a fő-
várost is elakarja látni élelmiszerekkel, miáltal reméli,
hogy az élelmiszer Budapestben olcsóbb lesz. A tárgya-
lások befejezése után a vállalat rögtön megalakul és
megkezdí működését.

(A Krisztina-körút szabályozása.) A köz-
munkatáncs szabályozni akarja a Krisztina-körútnak a
Mikó-utca és Maros-utca közötti szakaszát. A szabályo-
zást azonban nem lehet végrehajtani, mert szükség volna
a Vérmezőből egy terület szalagra, de a közmunka-
tanács a katonai kincstárral nem tudott megállapodni.
Ez okból fölirt a közmunkatáncs a pénzügyminiszterhez,
eszközölje ki, hogy a katonai kincstár a Vérmezőből
szükséges területet 1904. május elsejéig adja át.

KÜLÖNFÉLÉK.

Figyelmeztető

a helybeli ház- és telektulajdonosok részére a tehervallomások benyújtása tárgyában.

Budapest székesfővárostörvényhatósági bizottságának az 1882. évi december hó 20-án és folytatva 21-én tartott közgyűlésén hozott 847. számú határozata alapján ezennel különösen is figyelmezteti a ker. előljáróság a helybeli ház- és telektulajdonosokat, hogy a tulajdonukat képező ingatlanokat netán terhelő, telekkönyvileg bekebelezett kölcsönök kamatait az általános jövedelmi pótdó helyes kivethetése, illetőleg a törvényben biztosított kedvezmény elnyerhetése céljából a később kibocsátandó hirdetmény alapján 1904. évi január hó 1-től január hó 31-dikéig (bezárólag) alulírt kerületi előljáróság adószámviteli osztályánál az erre szolgáló vallomási űrlapok segítségével okvetlenül jelentsek be, mert ezen határidő elmulasztása a kedvezmény elvesztését vonja maga után.

Oly kölcsönöknél, melyeket a vallomást tevő adózó hitelüzlettel foglalkozó pénzügyintézetektől vett fel, a vallomásban az az összeg lesz bejelentendő, mely az eredetileg kölcsön vett és bizonyos évek alatt törlesztendő tőkeösszeg után a kötvényben megállapított kamatláb szerint kamat gyanánt egy évre esik.

A váltóhiteleknel pedig csak azon kamatteher vétetik figyelembe, mely az előző évben tényleg fizettetett és annak tényleges fizetése az illető intézet által hitelesen igazoltatik.

A szükséges űrlapokat az adószámviteli osztály ingyen szolgáltatja ki s a bejelentéseket csak a fent kitett időben fogadhatja.

Budapest, 1903. december hó 4-én.

A ker. előljáróság.

Érdekes tűzpróbát tartott a Magyar fémlémez-
ipar részvénytársaság igazgatósága a főv. tűzoltóság
gyakorlóterén a rendőrség, főv. hatóság, katonai hatóság,
Magyar-Mérnök-Építészek egyesülete és a sajtó
képviselőinek jelenlétében. Arról van ugyanis szó, hogy
eddig hiányában voltunk oly tartányoknak és töltő-
kannáknak, amelyek illanó olajok robbanása ellen biz-
tosak. A fenti vállalat, gyárát kibővítvé, berendezte
ilyenek nagybani gyártására. A tűzpróbáról magáról a
következőkkel szolgálunk: a helyszínén egy kísérleti
tartányt megtöltöttek benzinnel és elzárták a szabadal-
mat képező zárral, ezután e hordóalaku tartány alatt
és körül nagy farakás át lett itatva benzinnel és azt
felgyújtották. E hatalmasan lobogó tűz kb. 70 fokra
hevítette a benzintartányt és ahelyett, hogy robbanás
állott volna be, kilökte magából a szab. képező kis biz-
tosítéki lemezlapot. Csak most nyílt alkalm a jelen-
levőknek eme nagyfontosságú szabadalom értékéről
saját szemükkel meggyőződést szerezhetni, amennyiben
a kísérletező egyén egy három literes robbanásmentes
kannából folyton öntözgette benzinnel eme óriási tűz-
halmazt, anélkül, hogy a kezében levő kanná felrobbant
volna. Az égő tartányból a gázok révén csak hatalmas
lángoszlop tört az ég felé és eme lángoszlop a kísér-

letező egyszerű ronggyal és annak ismételt meggyúj-
tása után egy kis csőbör vízzel oltotta el. Az alapos
kipróbálás után a szakközégek nagyon hízegően nyi-
lakoztak a tapasztaltak felett és mindannyian azzal a
tudattal távoztak el, hogy végre sikerült egy robbanás-
mentes szállító eszközt és robbanásmentes töltő kannát
megismerniök, melynek elterjedésével az illanó olajok
okozta gyakori robbanások és az azok kapcsán előállott
szerencsétlenségek megszűntnek tekinthetők.

Az említett gyár (VII., Gizella-út 53.) eme cikke-
ket oly nagy arányban fogja gyártani, hogy az min-
denütt csekély pár koronáért beszerezhető lesz.

Kisért a kartell. A budapesti építőmesterek
aktiv része, szám szerint mintegy 45-en, Erős Sándor dr.
építőmester kezdesére, tárgyalásokat folytatnak tömörü-
lés céljából. A Feleky dr. fővárosi bizottsági tag által
kidolgozott tervezet szerint az egyesülés oly módon
jönne létre, hogy a szervezethez tartozó építőmesterek
részére minimális egységárak állapíttatnának meg,
amelyeken alul nem tehetnek ajánlatot és nem vállal-
hatnak munkát. A közmunkák az ezekben résztvenni
szokott építőmesterek között, az utolsó három évben vég-
zett közmunka arányában, kontingentáltatnának, de úgy,
hogy a szabad pályázati rendszer fennmarad s a pályá-
zatnál elesők aránylagos kárpótlásban részesülnek. A tö-
mörülésbe bevonják a fővárosi téglá-, habarcs- és vas-
gerenda-karteleket, amelyek a szervezethez nem tartozó
építőmestereknek és vállalkozóknak csak magasabb ára-
kon szállíthatnak árukat.

Ingatlanok árverése.

Horváth Antal csódtömege ellen, Magyar Ország-
os Központi Takarékpénztár, X., Óhegy 8003/6—8018.
hrsz. ház. Kik. ár 26,213 K., bpesti tvszék, jan. 25.

Freiberger Sámuel ellen, székesfővárosi adófel-
ügyelő, I., Mészáros-u. 18. sz. ház Kik. ár 495.743 K.,
bpesti I—III. ker. jbiróság jan. 9.

Weinber József és neje ellen, Egyesült Bpesti
Takarékpénztár, VIII., Szigetvári-u. 31. sz. ház Kik.
ár 138.899 K., bpesti tvszék, jan. 12.

Jan Baren van Royen ellen, Lambrecht W. H.,
VI., Izabella-u. 82. sz. ház. Kik. ár 276.813 K., bpesti
tvszék, jan. 7.

Zellerin Mátyásné ellen, Magyar Orsz. Központi
Takarékpénztár, I., Istenhegy, 9605—9609. hrsz. ház.
Kik. ár 62,170 K., bpesti I—III. ker. jbiróság, jan. 13.

Özv. Kollonich Lászlóné ellen, Neumann László,
III., Timár-u. 17. sz. ház. Kik. ár 129.465 K., bpesti
I—III. jbiróság, jan. 12.

Dr. Beretvás Farkas ellen, Albertiirsai-c.-berceli
Népbank, IV., Ujvilág-u. 10. sz. ház. Kik. ár 63.522 K.,
bpesti tvszék, jan. 4.

Balla Sámuel ellen, Andrez Károlyné és Dörnyey
Bélané, X., Kápolna-u. 4. sz. ház. Kik. ár 104.508 K.,
bpesti tvszék, jan. 8.

Böhm Mátyásné és Böhm Nándor ellen, Ernst
Bernát, IX. Ernő-u. 15. sz. ház. 18.584 k. és Mihál-
kovicstér 9. sz. ház. 16.072 K., Kik. árban, bpesti
tvszék, jan. 15.

Bürger György ellen, Löw Móric (Brünn), VII.,
Pillangó-u. 9. sz. ház. Kik. ár 41.695 K., bpesti tvszék,
jan. 12.

Jiraszek Nándor ellen, Kászonyi László, VII.,
Dembinszky-u. 29. sz. ház. Kik. ár. 365.834 K., bpesti
tvszék, jan. 28.

Klenk Gyuláné ellen, Seiffert Henrik és Fia, II.,
Fő-u. 80. sz. ház. Kik. ár 204.659 korona, bpesti I—III.
ker. jbiróság, dec. 31.

PÉNZINTÉZETEK ÉS VÁLLALATOK.

Új váltóbirálók az Osztrák-Magyar Banknál. Az Osztrák-Magyar Bank budapesti igazgatósága *Toepke* Alfréd alkormányzó elnöklésével tartott ülésében a magyarországi bankintézeteknél sorrend szerint kilépő váltóbiráknak újbóli meghívását, illetőleg új váltóbirálók kinevezését foganatosította. A budapesti főintézet mellé az eddigi váltóbirálók: *Adler* Lajos, *Császár* Jenő, *Forster* Géza, budai *Goldberger* Bertold, szobi *Luczenbacher* Pál, *Tahy* István és *Waldhauser* Adolf újból meghívták.

A Kisbirtokosok országos földhitelintézetének új alelnöke. *Berzevicy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterre történt kinevezése alkalmából leköszönt a Kisbirtokosok országos földhitelintézeténél viselt alelnöki állásáról. Az intézet nov. 21-iki rendkívüli közgyűlésén, mint azt annak idején jelentettük, az üresedésben lévő alelnöki állásra egyhangulag dr. *Imrédy* Kálmán udvari tanácsost választotta meg. A király dec. 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával *Imrédy* udvari tanácsost új tiszt-ségében megerősítette.

„Charitas“ önszegélyző egyesület m. sz. cég alatt új szövetkezet alakult a fővárosban (V., Váci-körút 4). Igazgatóság: *Konódi* Mór zenetanár, *Eppinger* Lázár magánzó, *Leitner* Márk Lipót háztulajdonos, *Ray* Rezső műépítész, *Wirkmann* József dr. szabadalmi ügyvivő, *Merényi* József magánzó, *Mann* József építőmester, *Dessauer* Miksa gépkereskedő, *Róna* Sándor műszaki kereskedő és *Kanitzer* Henrik. Felügyelőbizottság: *Aranyosi* Miksa felső keresk. iskolai igazgató, *Földes* József magánhivatalnok, *Markovits* Vilmos könyvnyomdatulajdonos, *Kemény* Simón dr. ügyvéd, *Márkus* Samu könyvnyomdatulajdonos és *Lantos* Izsó táviró-főnök.

Az „Anker“ élet- és járadék-biztosítótársaság (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar“). 1903. november havában benyújtott a társaságnál 777 ajánlat 4.499,219 K. biztosított összegre és kiállított 712 kötvény 3.997,127 K. összegre. A január november havi időszak alatt benyújtott 8512 ajánlat 50.433,362 K.-ra és kiállított 7609 kötvény 43.444,318 koronára.

Kereskedők és iparosok hitelbank-részvénytársasága cég alatt új pénzügyintézet alapításán fáradozik a *Kiskereskedők és kisiparosok központi csarnokának* elnöksége, élén *Gál* Károly fővárosi törvényhatósági bizottsági taggal, akin kívül mint alapítók szerepelnek még: *Székács* Ferenc, a *Schwarz* A. és fiai cég beltagja, *Fluss* József, a *Stiassny* testvérek és társa cég beltagja és *Goldschmidt* Bernát, az *Aufrecht* és *Goldschmidt* cég beltagja. Az alaptőke 500.000 K (2500 drb 200 K-s részvény).

A Magyar általános takarékpénztár r. t. záloglevelei. A magy. kir. pénzügyminisztérium 1903. nov. 30-án 94886. sz. alatt kelt rendelete folytán e záloglevelek óvadékképessége az 1889. évi XXX. t.-cikk 11. §-a értelmében az összes nyilvános pénztárak részére, ugyancsak azok árvabiztosítéki jellege az 1885. évi VI. törv.-cikk 13. §-a szerint kimondatott, miután e záloglevelek adómentessége az 1903. évi okt. 2-án 78081. sz. alatt kelt rendelet értelmében már előzőleg elismertett.

Hollandi Életbiztosító Részvénytársaság. M. évi nov. hóban benyújtott 677 ajánlat 5.700.525 86 K tőke és járadékról, ezekből visszautasított 94 aján-

lat 638.481 60 K tőke és járadékról, kiállított tehát 583 új kötvény 5.062.044 26 K tőke és járadékról. 1903 november hó végével a biztosítási állag volt 33.235 kötvény 275,286 841 75 K tőke és járadékról.

Új pénzügyintézet a Lipótvárosban. A főváros ötödik kerületében mozgalom indult meg egy új pénzügyintézet alapítása iránt. Az új pénzügyintézet az alapítók intenciói szerint két millió korona alaptőkével létesülne. A mozgalom élén *Nagy* Andor tőzsdeügynök, az ötödik kerületi demokraták ismert vezérembere áll, aki az új intézet vezérigazgatójának van kiszemelve.

Magyar vasúti forgalmi részvénytársaság. A magyar vasúti forgalmi részvénytársaság Budapesten újabban gazdasági és iparvasutak létesítése érdekében fejt ki behatóbb tevékenységet. Hogy az érdekelteknek mezei és erdei vasutak és iparvágányok létesítését megkönnyítse, a társaság az építési tőkének hosszú évi törlesztése ellenében is elvállalja ily vasutak megépítését. A társaság mondott üzletágában *Szemere* Leó és *Szemere* Gábor is közreműködnek, akik ezen a téren nagy tapasztalatokkal rendelkeznek. A *Hieronymi* kereskedelmi miniszter által legutóbb programbeszédében is hangsúlyozott azon nagy fontosságot tekintve, amelylyel a kisvasutak létesítése az ország közgazdasági fejlődésére nézve bir, nagyon üdvös volna, ha a mondott társaság üzleti tevékenysége elősegítené hazánkban a gazdasági és ipari vasutak minél sűrűbb elterjedését.

A Budapesti VII. kerületi polgári kölcsönös segélyező-egyesület dec. 20-ikán tartotta évi rendes közgyűlését tóvárosi *Fischer* Ignác elnöklete alatt. Az évi jelentés felemlíti, hogy a lefolyt évben tényleg kibocsátott 1000 darab 200 K-s részjegyet és azt el is helyezte. Az intézetnek jelenleg 695 tagja van 4125 részjeggyel. A biztosítéki és tartalék alap 144,071 K-ra rugott. A személy- és tárcahitelegyletnél a megszavazott kölcsönök összege 701,833 K-ra, a koronás kölcsönök összege 150,000 K-ra gyarapodott. A hitelegyleti tagok 1.456,008 K-t vettek igénybe. Leszámítottak összesen 3858 váltót, 3.435,266 K értékben. A kiadások levonása után 27,546 K nyereség marad, melyből a részjegyekre 6% osztalék jut. A fölmentés megadása után köszönetet szavaztak *Krausz* Adolf vezérigazgatónak, a vezetőségnek s a tisztikarnak. Elfogadták egy részvényesnek azt az indítványát, hogy az intézet tíz éves fennállására egy neves festő által megfestessék tóvárosi *Fischer* Ignác elnök, *Krausz* Adolf vezérigazgató, *Brezlmayer* Román és *Brezlmayer* Kálmán igazgatósági tagok arcképeit. Végül a választásokat ejtették meg.

Thék Endre butor-, zongora- és épületmunkák gyára rt. cég alatt 2.500,000 korona alaptőkével (5000 drb 500 K-s részvény) részvénytársulattá alakult át *Thék* Endre régi, jóhírnevű gyára. Az igazsággal egyedüli tagja *Thék* Endre, cégvezetők: *Papp* Sándor és *Ruprich* Károly, a felügyelő-bizottság tagjai: *Morbízer* Jenő, *Lipp* Ferenc és *Lukács* József. A társaság telepe VIII., Üllői-út 61. szám alatt van.

A Magyar általános takarékpénztár rt. az *Unionbank* útján kérvényt adott be a bécsi tőzsdekamarához összesen 4 millió korona névértékű részvényeinek, 30 millió K névértékű ötven és 10 millió K névértékű hatvanöt éven belül kisorsolandó zálogleveleinek a bécsi tőzsdén való hivatalos jegyzéke iránt. E kérelemnek hely is adatott.

A táblaüvegkartel felbomlása. A drótszögekkel való válsága után most a táblaüvegkartel felbomlásáról érkezik jelentés. A táblaüveggyárosok ugyanis a minap Bécsben közgyűlést tartottak, amikor is elhatározták, hogy az eddig fennállott ár- és eladási kartelt megszüntetik. A kartel több tagja azonban arra törekszik, hogy a kartel újra létrejöjjön. Bizottságot küldtek ki, mely újabb előterjesztést fog tenni, hogy miként lehetne az egyes gyárak termelését kontingentálni és Bécsben központi irodát létesíteni. A bizottság tárgyalásai során azonban egyes gyárak olyan követeléseket támasztottak, hogy a tárgyalásokat most teljesen abbahagyták.

Uj szelvényivek. A cs. kir. kassa-oderbergi vasút 1899. évben kibocsátott elsőbbségi kölesőneinek és pedig a 4%-os 47,140,800 frt névértékű ezüst elsőbbségi kölesőn (mindkét vonal), a 4%-os 5,500,000 frt névértékű ezüst els. kölesőn (osztrák vonal), a 4%-os 16,541,400 márka névértékű arany elsőbbségi kölesőn utolsó szelvénye 1904. január 1-én válik esedékessé, e kötvényekhez a szelvényíven lévő szelvény-utalvány alapján 1904. január 1-étől kezdve új szelvényivek adatnak ki. Ez új szelvényivek 30 drb félévénként esedékes szelvényt és egy szelvény-utalványt tartalmaznak, mely szelvényív első szelvénye 1904. július 1-én, utolsója pedig 1919. január 1-én jár le. Az új szelvényivek 1904. január 1-étől június 30-ikáig Budapesten a társulati főpénztárnál és a Magyar általános hitelbanknál adatnak ki, hol a benyújtáshoz szükséges nyomtatványok díjmentesen kaphatók.

Szerkesztő-tulajdonos: **Dr. REICHFELD IZOR.**

NYILT-TÉR.*)

BUDAPEST-JÓZSEFVÁROSI BANK

VIII., Rákóczy-tér 11.

külön csoport hitel-egyletében kizárólag **háztulajdonosoknak** netto **6 1/2 százalékos kamatra** az ingatlan egy évi tiszta jövedelme erejéig a háztulajdonos és neje aláírásával ellátott váltóra kölcsönt nyújt. Egyedüli feltétel, hogy az ingatlanon csak egy banktól lehet teherfétel. **Az elintézés 48 órán belül történik.**

Az igazgatóság.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ajánlkozások.

(Nyugdíjas kir. bíró) házgondnoki állást elfogad. (Házfelügyelőnek) ajánlkozik 27 éves, kiszolgált katona, ki mesterségére nézve szabó-iparos és otthon dolgozik. A magyar nyelvet sző- és írásban, — a német és román szőben bírja. Vallása református. Bővebb értesítés nyerhető testületünk irodájában.

Kiadó lakások.

Mint ezt külön körözüvényünkben t. tagtársainknak tudomására hoztuk, ez úton is van szerencsénk értesíteni, hogy testületünk tagjainak lakáshirdetéseit — amennyiben ezt a lap terjedelme megengedi — díjtalanul fogjuk közölni. Ily hirdetések minden hó 10-éig és 25-éig a lap kiadóhivatalába (VIII., József-körút 37—39) beküldendők. Egyben figyelmeztetjük t. tagtársainkat, hogy minden hó 10-, illetve 25-ig értesíteni sziveskedjék, vajjon a lakások további hirdetését kívánják-e, mert csak ez esetben fognak azok tovább hirdettetni.

A cs. és királyi családalapítványi bérpalotában **Kigyó-tér 1. szám** több üzlethelyiség kiadó. Bővebbet a házmesternél vagy a megbízott házkezelőnél: Grassl Hugó cs. és kir. főtisztartónál Ráckeviden, vagy Budapest, IV. ker., Kigyó-tér 1. szám alatt.

Mintegy 1200 □-öl területet igénylő irodáink, raktáraink, műhelyeink és expediciók számára tiszta és száraz helyiségeket keresünk 1904. évi augusztus 1-ére, könnyen megközelíthető, tiszta utcában. Szíves ajánlatok szóval vagy írásban közvetlenül hozzánk intézendők. Singer Co. varrógép r.-t. VII., Kerpesi-út 30.

I. kerületben a Döbrentei-téren, az Eskü-téri híd átellenében ujonnan épülő palotaszerű házban a legnagyobb kényelemmel berendezendő **3, 4, 5 szobás urasági lakások** kiadók, ugyancsak műtermek és üzlethelyiségek, továbbá igen alkalmas, elegáns vendéglő-helyiség. Bővebbet a helyszínen vagy **Strausz háztulajdonosnál VI., Hajós-utca 12.**

V. ker. Zoltán-utca 7. és 9. számú házban kiadó azonnal bolt és pince-raktár. — **VII., Tavaszmező-utca 19. sz. alatt** kiadó azonnal több bolti helyiség. — (A IX. ker. Ferenc-körút 10. számú házban nincs üresedés.) — **IX. ker. Gróf Haller-utca 22. sz. alatt** kiadó azonnal többféle bolthelyiség, valamint szoba és konyhából álló több lakás. 260—340 kor. évi bérért.

VII. ker. Ilka-utca 17. szám alatt többféle lakás 210 kor.-tól feljebb kiadó.

1. Két egymásba nyíló utcai szoba, amelynek mind-egyikét azonban külön kijáráttal is lehet használni: úgy ezek mellékhelyiségei. 2. Egy nyolc nyílásos raktár, mely két utcára terjed, van benne vízvezeték és gáz, úgy irodahelyiség. **VI. ker. Hajós-utca 29. szám,**

VIII. kerületben. Losonci-utca 3. szám 1 nagy üzlethelyiség irodával, külön udvarral, mely eddig asztalosműhelynek szolgált, és nagy pinceraktár novemberre kiadó. Ugyanott lakás is kapható.

Kiadó Szövetség-utca 28 a sz. a. azonnal egy szép üzlethelyiség, valamint raktár. — Egy elsőemeleti 2 szobás lakás, valamint egy földszinten lévő 2 utcai, 1 udvari szoba, fürdőszoba stb. hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt február 1-re kiadók.

V. kerületben, Súlyom-utca 22. sz. a. földszint 2 udvari szoba, konyha, klozet 460 K. 1 udvari szoba, konyha, éléskamra 260 K. II. emeleten 2 udvari szoba, konyha, éléskamra és klozet 480 K. II. em. ugyanaz 460 K.

VII. kerületben, Dob-u. 97. sz. a. I. emeleten 3 nagy utcai szoba, előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és klozet 1040 K. II. emeleten ugyanaz 940 K. II. emeleten 2 nagy utcai szoba, konyha, éléskamra és klozet 600 K. II. em. 1 nagy utcai szoba és konyha 380 K.

VII., Kis-zugló, Komócsy-utca 24. számú házban kiadó 2 szoba, konyha, két 1 szoba és konyhás lakás és szép kitéglázott pince. Két lakáshoz van éléskamra is szép, széles verandával. Az egész ház 300 négyszögöl szép kerttel. Esetleg szabad kézből eladó. Bővebbet **VII., Szív-u. 33. Kály János, háztulajdonos.**

V. ker., Zoltán-utca 7. és 9. szám alatt kiadó azonnal: 3 utcai-, 1 udvari-, eseléd-, elő-, fürdőszoba,

konyha és kamrából álló lakás 1600 K évi bérért, több bolt és pincehelyiség buzaraktnak is. Folyó év február ber hó elsejére kiadó: 3 utcai-, 1 udvari-, eseléd-, elő-, fürdőszoba, konyha és kamrából álló lakás 1400 K, 2 szoba és 3 szobából álló udvari lakások, elő-, eseléd-szoba, konyha és kamrából álló lakások 640 K évi bérért.

VIII. ker., Tavaszmező-utca 19. sz. alatt folyó év február hó 1-ére kiadó: 2 utcai, egy nagy elő-, fürdő-, eseléd-szoba, konyha és kamrából álló lakás 840 K évi bérért, 3 utcai-, egy elő-, egy fürdő-, eseléd-szoba, konyha- és kamrából álló lakás 900 K évibérért, valamint több egy szoba (udvari és utcai), konyhából álló lakások 320—400 koronáig (bolt), azonnal kiadók több bolt és pincehelyiségek, alkalmasak buzaraktnázásra is.

IX. ker., Ferenc-körut 10. sz. alatt kiadó február hó 1-ére: 2 udvari szoba, konyha és kamrából álló lakások 440—480 K évi bérért, 1 udvari szoba, konyha és kamrából álló lakások 300—360 K évi bérért, valamint egy bolthelyiség szobával 800 K évi bérért.

IX. ker., Gróf Haller-utca 22. szám alatt kiadók azonnal többféle bolthelyiségek, alkalmasak terményraktározásra is, valamint február hó 1-ére egy szoba- és konyhából álló lakások 260—340 K. évi bérért.

Két lakás: egy első emeleti 2 szobás, valamint egy földszinten levő 2 utcai, 1 udvari szoba, fürdőszoba stb. hozzátartozó mellékkelhelyiségekkel február 1-ére kiadók. Egy szép üzlethelyiség, valamint raktár azonnal kiadók. VII. Szövetség-utca 28/a.

VIII. Bérkocsis-utca 19. sz. alatt a III. emeleten 4 utcai, 1 udvari szoba, elő-, fürdőszoba stb. 1300 K évi bérért február 1-ére kiadó.

Kiadó egy bolthelyiség és egy butorozatlan szoba IX. Ferenc-József-rakpart 9. sz.

Kiadó Kazinczy-utca 6/a alatt több utcai és udvari lakás február 1-ére.

Hungária-út 41. sz. alatt 1 egyszobás és 1 kétszobás lakás 1904. évi májusig kiadó. Az első 120, a második 160 K bérért. Bővebb felvilágosítást a helyszíné vagy I., Svábhegy Léderer-telepen nyerhetni.

SCHNEIDER HENRIK
kályhas-mester
Budapest, VIII. József-körut
19. es Rökk Szilárd-utca 18.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkát. **Uj kalynak**
raktáron tartatnak.

33 parcella á 300 □-öl

a Külső vácsi-uton, közvetlenül a Walsér-gyár és Hungária-körut mellett, **eladó.** Felvilágosítást ad dr. Kiss József kir. közjegyző, X., Füzér-utca 13. sz. Telefon 53—31.

Butorvevőknek ajánlkozik a régi jóhírű asztalos- és kárpitos-cég

SÁRKÁNY és SCHÜTZ

Bpest, VII., Erzsébet-körut 12., a New-York palotával szemben,
mint legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Budapesti takarékpénztár

és

Orsz. Zálogkölcsön Részvénytársaság

— Befizetett tőke 10 millió korona. —

Központi irodái VI., Andrassy-ut 5. sz. alatt.

Előleg betéteket: takarékpénztári könyvekre, pénztárjegyekre és folyó (Cheque) számlára. (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti) Leszámitól váltókat, előleg ad értékpapírokra.

Váltóüzlete megbizásból a legelőnyösebb feltételek mellett teljesíti mindennemű értékpapírok vételét és eladását, úgy a bel-, mint a külföldi tőzsdéken. Utalványokat és hitelleveleket ad az összes Európán kívüli helyekre. Vesz és elad külföldi pénznemeket, bevált kisorsolt értékpapírokat és esedékes szelvényeket. — Készségesen nyújt felvilágosítást és tanácsot, minden a tőzsdébe tartozó ügyekben.

Zálogüzleteiben, melyek a magyar kir. kereskedelmi miniszteriummal kötött külön egyezség alapján szerezettek, **IV. ker. Ferenciek-tere 4., IV. ker., Karoly-körut 18. sz., VII., Király-utca 57. sz., VIII. kerület, József-körut 2. szám.**

Pénzfőleglet ad: értékpapírokra, arany- és ezüst tárgyakra, ékszerekre és régiségekre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A m. kir. osztálysorsjáték főelárusító helye:

IV., Ferenciek-tere 4. szám.

Magyar fém- és lámpa- áru-gyár részv.-társaság

BUDAPEST—KÖBÁNYA.

Villamos és légszesz-csillárok

Petroleum-lámpák.

A legjobbnak elismert

Schinzeltéle vízmérők

kizárólagos gyártási és eladási helye. * * * * *

Városi raktárak:

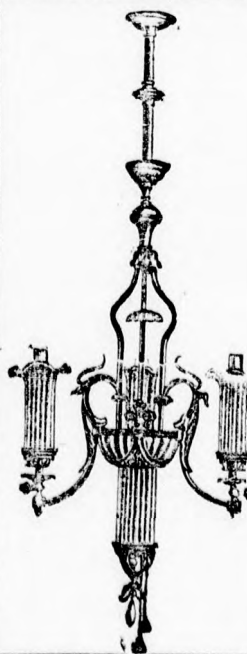
II., Fazekas-tér 3.

V., Gizella-tér 1.

VI., Teréz-körut 1/a.

VIII., Üllői-ut 2.

X., Jászberényi-ut.

Braun és Társai

Budapest, VII., Sip-utca 14. sz

állandóan raktáron tart, vesz és elad kávéházi és vendéglői berendezéseket. Alpacca- és kinaezüst evőkészletekből állandó raktár.

!!Feltűnő olcsó árak!!

Legolcsóbb ásványvíz

a Regedei „**KIRÁLY**”-forrás.

Borral vegyítve vagy mint asztali víz, igen kedvelt. 2 literes üveg házhoz szállítva 40 fillér üvegért 10 fillér vissza. Főraktár: **Kulyak Ernő** ásványvízkereskedőnél, **József-körút 31/b.**

Telefon 53-66.

!!! KÖLCSONÖK !!!

Állami, megyei, városi hivatalnokoknak és katonatiszteknek (1600 koronán felüli törzsfizetéssel) **15 éves törlesztéses kölcsönt** eszközölök ki 15 nap alatt a legtöbb esetben **kezes nélkül és levonas nélkül.** Konvertálok már meglévő ilyen kölcsönöket és kieszközlöm a **legmagasabb kölcsönt.** **Csendőrtisztek** aránytalanul magasabb kölcsönre tarthatnak igényt, már **hadnagytól** kezdve. **Előzetes kiadás nincsen.**

Személyhitel:

Váltókölcsönt kieszközlök 5 évi amortizációra, igen kedvező feltételek mellett, **8 nap alatt.** Szerény és **utólagos** díjazás mellett. **Jelzálogkölcsönöket** és ilyen konverziókat gyorsan bonyolítok le a legnagyobb összegig. Válaszbélyeg csatolandó.

Szenes A. pénzkölcsön-közvetítő irodája **Budapest, VI., Gyár-utca 5., I. emelet 6.**

WIEGAND ÉS TÁRSAI

BUDAPEST.
AGGTELEKY UTCA 17.
„COLUMBIA”

Bámulatos hangerősség!!

Columbia nagy lemez 5.— kor. Kis lemez 2.50 kor.
Columbia (Hartguss) henger 1.75 korona.

Legjutányosabb árban csinálók javítást és új **üveges** munkát. **Külön árjegyzék** háztulajdonosok részére. Azonkívül ajánlom dús raktáromat üveg-, porcellán- és konyhaberendezési árukban.

Weiss Salamon

VIII., Népszínház-utca 25. sz.

OFENBECK MIHÁLY

KÖMÜVES-MESTER,

VIII., DOBOZY U. 7-9.

Elvállal minden e szakba vágó munkákat, különösen külső-belső homlokzat-javításokat, azonkívül mindennemű beton-építkezéseket.

Telefon 56-97.

Telefon 56-97.

ORMAI MÉR

keztyü- és
sérvkötő-gyáros

Budapest, VIII., Horánszky-utca 27. sz.,

(József-utca sarkán).

BLOCKNER IZIDOR

SZOBRÁSZ.

Elvállal mindennemű kő-, gipsz-, cement-, terakotta- és műkő-munkákat.

Budapest, VIII., Lujza-utca 30.

KIRSCHENBAUM GUSZTÁV

BUDAPESTEN,

VIII. kerület, Bezerédy-utca 10. szám,

elvállalja pala- és cseréptetők elkészítését és ezeknek jókarban tartását **jutányos árban.**

Brust Béla Budapest, VII. Erzsébet-körút 30. photo-emaille-műintézete

készít jou-jou és egész életnagyságig photo-emaille arcképeket, emlékeket, béli jelvényeket kifogástalan kivitelben.

Több kitüntetés számtalan kiállításokon.